ГЕКТАР ТЎЛА, КЎЧАТ БУТ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 103 (2394). | 26 май якшанба, 1963 йил | Баҳоси 2 тийин.

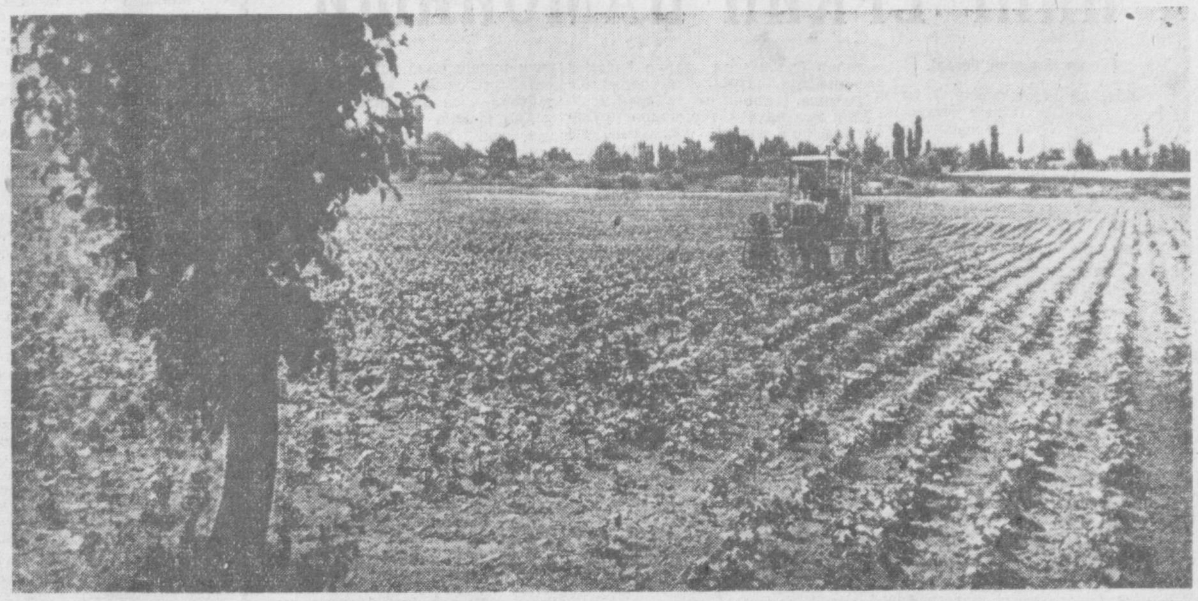

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли колхоз далаларида бўлсангиз, авж олиб ўсаётган бўлиқ ғўзаларни кўриб қувонасиз. Айниқса, ўртоқ Т. Исломов бригадасида ғўза яхши ўсаяпти. Суратда: механизатор Тўра Юнусалиев бригада даласида культивация ўтказмоқда.

М. Устабобоев ва Х. Сайдалиев фотолари.

ҚАРДОШЛАРЧА ДЎСТЛИКНИНГ ЁРҚИН НАМОЙИШИ

СОВЕТ-КУБА ҚЎШМА БАЁНОТИ

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг таклифига биноан, Социалистик революция Бирлашган партияси миллий раҳбарлигининг Биринчи секретари ва Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош Министри ўртоқ Фидель Кастро Рус ва унга ҳамроҳ бўлган кубалик ўртоқлар дўстлик визити билан 1963 йил 27 апрелдан 24 майгача Совет Иттифоқида бўлдилар.

Кубалик меҳмонлар Совет Иттифоқи бўйлаб саёҳат қилдилар. Совет кишилари ҳамма жойда қаҳрамон Куба вакилларини самимий табрикладилар. Фидель Кастро Москвадаги, шунингдек Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларидаги оммавий митингларда қатнашди. Куба революцияси йўлбошчисининг визити ва унинг ишчилар, колхозчилар, фан ва маданият арбоблари, студентлар билан учрашувлари Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликнинг ёрқин намойишига айланди.

Фидель Кастро Москвада бўлган вақтида ва Москва атрофида дам олган вақтида ўртоқ Н. С. Хрушчев билан учрашиб ва суҳбатлашиб турди. Бу суҳбатларда совет томонидан КПСС ва Совет давлатининг бошқа раҳбар арбоблари, Куба томонидан эса Куба революцион ҳукумати Бош Министрига ҳамроҳ бўлиб келган ўртоқлар қатнашдилар.

Суҳбатларда СССР билан Куба Республикаси ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш масалалари юзасидан, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтираётган халқаро проблемалар юзасидан ҳар томонлама ошкора фикр олишилди. Н. С Хрушчев ва Фидель Кастро ўртоқлар халқаро ишчилар ҳаракатининг актуал масалаларини муҳокама қилдилар.

Бу учрашувлар ва суҳбатлар самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди ҳамда муҳокама қилинган ҳамма масалалар юзасидан ҳар иккала томоннинг фикрлари бир хил эканлигини кўрсатди.

Совет-Куба қўшма баёнотининг биринчи бўлимида айтиладики, Совет Иттифоқи халқлари муваффақиятли суратда социалистик жамият қураётган қаҳрамон Куба халқини қизғин табриклайдилар. Кубада антиимпериалистик халқ демократик революциясини Куба ишчилари ва деҳқонлари Кубанинг атоқли революционери, миллий қаҳрамони Фидель Кастро бошчилигида амалга оширдилар. Куба ишчилари ва деҳқонлари ҳокимиятни миллий буржуазия ва чет эл монополиялари қўлидан тортиб олиб, Америкада биринчи социалистик давлатни барпо этдилар. Бу эса, ҳозирги замон жаҳон тарихида муҳим воқеа бўлди.

Куба меҳнаткашларининг давлат, хўжалик ва маданий қурилишда эришган катта муваффақиятлари совет кишиларини қувонтирмоқда. Бу муваффақиятларни Куба халқининг жипслиги туфайли қўлга киритиш мумкин бўлди. Куба халқи ўртоқ Фидель Кастро бошчилигидаги Социалистик революция Бирлашган партияси раҳбарлигида, социалистик ҳамдўстликдаги мамлакатларнинг қардошларча бирдамлиги ва ёрдами туфайли янги ҳаёт барпо қилмоқда.

Куба Республикасининг халқаро майдондаги обрўси ҳар қачонгидан кўра ошиб кетди. Куба Республикаси тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларини актив ҳимоя қилаётган, тинч-тотув яшаш принципларининг тантанаси учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, мустамлакачилик системасини узил-кесил тугатиш учун қатъий кураш олиб бораётган давлатларнинг биринчи сафларида бормоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

ФИДЕЛЬ КАСТРО РУС ВА Н. С. ХРУШЧЕВ КАВКАЗНИНГ ҚОРА ДЕНГИЗ СОҲИЛИГА КЕЛДИЛАР

Социалистик революция бирлашган партияси Миллий раҳбарлигининг биринчи секретари, Куба Республикасининг Бош Министри Фидель Кастро Рус ва КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев дам олиш учун 24 майда Кавказнинг Қора денгиз соҳилига келдилар.

(ТАСС).

ФРАНЦИЯ КОММУНИСТЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССР да меҳмон бўлиб турган Франция Компартияси Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат ўртоқ Гюстав Ансар бошчилигидаги Франция Коммунистик партияси масъул ходимларининг делегацияси Ўзбекистон пойтахтига келди.

25 майда делегация аъзоларини КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг раиси В. Г. Ломоносов қабул қилиб, уларга Ўрта Осиё республикалари экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш перспективалари ҳақида гапириб берди.

Франциялик ўртоқлар партия ташкилотларининг иш тажрибаси ҳақидаги, иқтисодий район меҳнаткашларининг коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари ҳақидаги гапларни қизиқиб тингладилар.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси раисининг ўринбосарлари В. К. Анулинцев, С. М. Веселов, Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари Г. В. Зубарев қатнашдилар.

Сўнгра меҳмонлар Тошкент тўқимачилик комбинатини бориб кўрдилар. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Президиуми Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи И. Сотиболдиев ва ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари М. Камолов ўртоқларнинг «Сельская жизнь» газетасининг шу йил 21 май сонида босилган «Ем-хашак тўғрисида ҳозирдан ғамхўрлик қилайлик» сарлавҳали мақоласи тўғрисида қарор қабул қилди. Улар бу мақолада бу йил Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси хўжаликларида бир ярим йиллик дағал хашак ғамлаб қўйиш ва ҳар бир сигирга 12 тоннадан силос бостириб чорвачилик учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш соҳасидаги иш тажрибаларини баён қилганлар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси колхозлари ва совхозларининг ташаббусини маъқуллади. Улар бир ярим йиллик дағал хашак запаси вужудга келтириш учун курашни кучайтириб табиий ўтларни ва бедани тез суръатлар билан йиғиштириб олмоқдалар, маккажўхори, нўхат ва бошқа озуқабоп экинларни намунали парвариш қилмоқдалар.

Республикадаги барча область газеталарига ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг газеталарига И. Сотиболдиев ва М. Камолов ўртоқларнинг мақоласини кўчириб босиш топширилди.

Республика қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари зиммасига Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси колхозлари ва совхозларидан ибрат олиб, ҳар бир хўжаликда бу йилги об-ҳаво шароитининг ғоят қулай келишидан фойдаланиб пичан тайёрлаш ва силос бостириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни ортиғи билан бажариш учун ҳамма жойда табиий ўтларни, бедаларни ўриб олишни ташкил этиш, маккажўхори ва бошқа озуқабоп экинларни яхши парвариш қилиш вазифаси юкланди.

Колхоз ва совхозларда бу йил чорва моллари учун бир ярим йилга етадиган миқдорда дағал хашак ғамлаб қўйиш учун социалистик мусобақани кучайтирайлик.

МАШИНА ТЕРИМИГА ҲОЗИРДАН ТАЙЁРЛАН!

ЎЗБЕКИСТОН ССРДАГИ БАРЧА КОЛХОЗ, СОВХОЗ ВА БРИГАДАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИГА, МУТАХАССИСЛАРИГА, „ЎЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА“ БЎЛИМЛАРИНИНГ ХОДИМЛАРИГА

Сирдарё ишлаб чиқариш бошқармасидаги „Ленинград“ колхози пахтакорларининг

МУРОЖААТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

СИРДАРЁ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИДАГИ «ЛЕНИНГРАД» КОЛХОЗИ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ МУРОЖААТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Сирдарё ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхози пахтакорларининг 1963 йилда ҳосилни машинада теришга тайёргарлик кўриш тўғрисидаги мурожаатини маъқуллади.

Область ва шаҳар партия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармалари, пахта териш техникасини ва запас қисмлар тайёрлайдиган корхоналар партия комитетларига бу мурожаатни барча колхозларда, совхозларда, пахта тозалаш заводлари ва тайёрлаш пунктларида ҳамда машинасозлар ўртасида кенг муҳокама қилишни ташкил этиш топширилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, ишлаб чиқариш бошқармалари, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси ва унинг маҳаллий органлари, область ва шаҳар партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари зиммасига ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармаси, ҳар бир колхоз, ҳар бир совхоз, ҳар бир бригадада машина терими юзасидан олинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун ғўзани ҳозирдаёқ машина теримига мослаб парвариш қилишни ташкил этиш вазифаси юкланди.

Қадрли ўртоқлар!

Бизнинг Ватанимиз зафарлардан-зафарларга ишонч билан бормоқда. Совет кишилари ўзларининг бутун кучларини партия XXII съезди қабул қилган КПСС Программасини тезроқ амалга оширишга бағишламоқдалар.

Сирдарё ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхози меҳнат аҳли ҳам коммунизм қурилишининг буюк ишига бутун совет халқи билан бир қаторда муносиб ҳисса қўшмоқда. Пахтачилик учун қийин бўлган ўтган йили колхозда мўл пахта етиштирилди — гектаридан 29,1 центнердан ҳосил кўтарилиб мажбуриятлар бажарилди.

Колхозчиларимизнинг, механизаторлар ва мутахассисларимизнинг ижодий ғайрати, уларнинг кучи етти йилликнинг бешинчи йилини пахта учун курашда янги муваффақиятлар билан нишонлашга, Ватанга 5.100 тонна пахта топшириб мажбуриятни муддатидан илгари бажаришга қаратилгандир.

Коммунистик партия пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилмоқда. Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини ошириш ҳамда пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Колхозимиз меҳнат аҳли барча пахтакорлар сингари партиямизнинг ленинчи Марказий Комитетига, ўртоқ Н. С. Хрушчевга совет пахтачилигини ривожлантириш тўғрисидаги бу ғамхўрлиги учун чин қалбдан ташаккур ва самимий миннатдорчилигини изҳор этади.

Бу йилги дала ишларини жанговар тайёрлик кўрган ҳолда бошладик. Улуғ Ленин шаҳри номи билан аталган колхозимизда экиш уюшқоқлик билан ўн икки кун — қисқа вақт ичида тугалланди. Барча майдонларнинг шўри яхшилаб ювилди, кафтдек текисланди. 1773 гектар майдоннинг 1652 гектарига чигит квадрат-уялаб, шу жумладан 210 гектарига уруғни уяларга аниқ ташлаб кетадиган сеялка билан экилди. Чигит барвақт, бир текис ва соғлом ундириб олинди. Далаларимизда ҳеч қачон ҳалигача чигит бунчалик текис ундириб олинмаган эди. Бу, аввало, механизаторларнинг хизматидир. Чопиқ агрегатининг тракторчиси, шунингдек сувчи ҳозир бизнинг бундан кейинги мўл ҳосил учун курашимизда марказий фигура, зарбдор кучдир.

Механизаторлар ва барча колхозчилар табиий офат оқибатларини мардонавор меҳнат билан енгмоқдалар. Биз астойдил ғайрат кўрсатишимиз туфайли муҳим тадбирларни амалга ошириб ғўзанинг дастлабки парваришини тамомладик, озиқлантириш, яганалаш ва оласига экиш ҳам тугалланди. Яқин кунларда ғўзамиз шоналайди. Бу бизни беҳад қувонтирмоқда.

Колхозимиз Мирзачўл ерларида жойлашган. КПСС Марказий Комитети улуғ Ленин васиятларини амалга ошира бориб, Мирзачўлни тезроқ совет пахтачилигининг йирик районига айлантириш учун барча чораларни кўрмоқда. Худди шунинг учун ҳам бу йил янги Сирдарё области тузилди.

Колхозимиз аъзолари пахта етиштиришни кўпайтиришда меҳнат унумдорлигини ошириш, пахтакорлар меҳнатини енгиллаштириш, маҳсулот таннархини камайтириш муҳим эканлигини жуда яхши тушунадилар. Бунга эришишнинг йўли пахтачиликда техника тараққиётини, комплекс механизацияни дадил ва кенг жорий қилишдан иборатдир.

Олимлар ва конструкторларнинг ижодий ғайрати, шонли ишчилар синфининг фидокорона меҳнати туфайли колхозлар ва совхозлар тобора кўпроқ янги ажойиб машиналар олмоқдалар. Оғир қўл меҳнати ана шу машиналарнинг пўлат елкасига борган сари кўпроқ юкланмоқда. Бу пахтакорнинг меҳнатини индустриал меҳнатнинг бир турига айлантириш, уни чинакам коммунистик меҳнат қилиш демакдир.

Колхозимизда техникадан яхшироқ фойдаланиш, механизациялаш даражасини ошириш учун анча иш қилинди. Пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган асосий ишларнинг ҳаммаси машиналар билан бажарилаяпти. Колхозимиз ўтган йили ҳосилни йиғиштириб олишни механизациялаштиришда муҳим қадам қўйдики, бу техника тараққиётининг асосий звеноси, пахтачиликдаги энг муҳим, энг мураккаб ва энг ўткир проблемадир. Биз ҳамма ҳосилнинг 62 процентини машиналарда териб олдик. Ўртача ҳисобда ҳар бир машина билан 85 тонна пахта терилди. Механик-ҳайдовчи Т. Холбоев 147 тонна, А. Бўриматов 117 тонна пахта терди. Машиналардан фойдаланиш туфайли йиғим-теримни анча жадаллаштиришга, 37.600 киши куни ва 230 минг сўм тежаб қолишга муваффақ бўлинди.

Аввалги йилларда пахта йиғим-терими даврида бизга 1800 дан ортиқ шаҳарликлар ёрдамга келарди, бултур эса биз ҳосилни асосан ўз кучимиз билан йиғиштириб олдик.

1963 йилда колхозимиз далаларидан 4.200 тонна пахта ёки ҳамма ҳосилнинг 82 проценти машиналарда териб олинади. Биз пахтанинг ҳаммасини тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз ташишни мўлжалламоқдамиз.

Биз барча колхозларнинг, совхозларнинг, бригадаларнинг раҳбарларини, барча механизаторларни, «Ўзсельхозтехника» бўлимларининг ходимларини етти йилликнинг бешинчи йилини пахта териш техникасининг кучидан тўла фойдаланиш, пахта йиғим-теримида машинани кенг жорий қилиш билан нишонлашга чақирамиз. Бунинг учун эса ҳозирданоқ ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриш, бу муҳим ишни август ва сентябрь ойига сурмаслик керак.

Колхозимизда машина теримига тайёргарлик, аслини олганда аллақачоноқ бошланган. Биз пахта териш машиналаридан фойдаланиш учун энг қулай шароит вужудга келтиришни ҳисобга олиб, ерларни ҳайдадик, карталарни текисладик, чигит экдик. Энди ҳосилни механизация воситаси билан йиғиб-териб олишнинг муваффақиятини ҳал қиладиган сира кечиктириб бўлмайдиган бошқа ишлар билан яқиндан шуғулланиш пайти келди.

Бизда машина теримига мўлжалланган далалар куздаёқ ажратиб қўйилган эди. Аммо шу нарса ҳам маълумки, кўпгина хўжаликларда ҳали бундай қилинмаётир. Биз ана шу хўжаликларнинг раҳбарларини вақтни сира қўлдан бой бермасдан машина терими ўтказиладиган участкаларни аниқлашга, бу участкаларга тегишли белгилар қўйиб чиқишга чақирамиз. Машина теримига яхлит, яхши текисланган, чигит барвақт экилган ва юқори ҳосилли участкаларни ажратиш зарур.

Биз буни шунинг учун айтаяпмизки, ҳосил қанча мўл бўлса, машиналар шунча унумли ишлайди. Йиғим-теримга кам меҳнат ва маблағлар сарфланади.

Колхозимиз тажрибаси, қўшни «Малик» совхози ва республикадаги бошқа илғор хўжаликларнинг тажрибаси шу нарсани яққол кўрсатиб турибдики, пахта териш агрегатларининг иш натижалари кўп жиҳатдан далаларнинг агротехника ҳолатига боғлиқдир. Бир механизатор ўзига бириктилган машина билан бир картада бир хил, бошқа картада бошқача унум билан ишлайди, терган ҳосилининг сифати ҳам ҳар хил бўлади. Кўчатлари тўлиқ ва текис бўлган жойларда, августнинг охирларига келиб мўл ҳосил тўпланган, сентябрнинг бошларида ҳар бир туп ғўзасида битта-иккитадан кўсак очилган майдонларда машиналардан ғоят унумли фойдаланилмоқда ва меҳнат ҳамда маблағларнинг жуда кам сарф қилинишига эришилмоқда.

Бинобарин, деҳқончилик маданияти юксак бўлиши, комплекс агротехника тадбирлари ҳар бир даладаги вазият ҳисобга олинган ҳолда табақалаштирилиб амалга оширилиши керак. Ҳозир энг муҳими барча техникадан, моддий ва меҳнат ресурсларидан моҳирлик билан фойдаланиш, ғўзани икки томонлама сифатли культивация қилиш ва озиқлантириш, букетларни қўл билан тезроқ ростлаб, ниҳолларни яганалаш, тупроқни ҳамиша юмшоқ тутиш, пахта далаларининг бегона ўт босишига йўл қўймасликдан иборатдир.

Мўл ҳосил тақдири кўп жиҳатдан озиқлантириш ва суғоришга боғлиқдир. Ҳозир ғўзани яхшилаб суғориш, азотли ўғит беришни 10 июлгача тамомлаш жуда муҳим. Ғўзанинг ўсиш ва ривожланиши даврида ўсимликнинг сувга бўлган талабига қараб суғориш керак. Ғўза қатор ораларини ишлашни суғориш билан қўшиб олиб бориш, ғўзанинг ғовлаб кетиши ва ётиб қолиши, кўсакларнинг кеч етилиши хавфи туғилган участкаларда сувни ўз вақтида тортиш керак.

Агар ғўза қатор оралари тўғри, кенглиги бир хил бўлса, пахта териш машиналари анча яхши ишлайди. Биз чигит экаётганда буни ҳисобга олдик. Эгатларни қатор ораларининг қоқ ўртасидан олиш, қаторларда кесакларнинг бўлмаслиги жуда муҳимдир. Биз экинни парвариш қилишда шунга эътибор бермоқдамиз.

Техникани ўз вақтида ва яхшилаб тахт қилиб қўйиш машина теримида муваффақият қозонишнинг шак-шубҳасиз шартидир. Пахта терадиган ва кўрак узадиган машиналар, кўрак тозалайдиган, юк ортадиган техника, пахтани қоп-қанорсиз ташиш учун керак бўладиган прицеплар ғоят мураккаб механизмлардир. Бу машиналар ва техниканинг яхши ремонт қилиниши ҳамда бу ишнинг арзонга тушиши учун махсус ускуналар, малакали кадрлар зарур. Биз шунинг учун ҳам бундай машиналарни «Ўзсельхозтехника»нинг Сирдарё бўлимига ремонт қилишга топширдик.

Машиналаримизнинг бир қисмини ремонт қилмасак ҳам бўлади. Улар фақат техника кўригидан ўтказилса кифоя. Шунинг учун ҳам бу ишни йиғим-терим давригача чўзмаслик керак. Бизда И. Баталов бошлиқ механизаторлардан иборат махсус бригада тузилган. Бу бригада мураккаб ремонт талаб қилмайдиган пахта териш техникасини ишга тайёрлайди. 41 га пахта териш машинасидан 15 таси ҳозироқ далага чиқишга тахт қилиб қўйилди.

«Ўзсельхозтехника»нинг Сирдарё бўлими бултур пахта териш машиналарини ҳозирги замон технологияси асосида поток узел усулида ремонт қилишга кўчишнинг ташаббускори бўлиб чиқди. Бу муҳим ташаббус эндиликда барча устахоналарда жорий қилиниши керак. Биз «Ўзсельхозтехника»нинг ишчилари ва мутахассисларини вақтни қўлдан бой бермай пахта териш техникасини оз маблағ сарфлаб, тез ремонт қилишга чақирамиз.

Биз саноат корхоналарининг раҳбарларидан, инженерлари ва ишчиларидан, аввало, Ўзбекистон трактор йиғиш заводи, «Ташсельмаш», «Ўзбексельмаш», «Чирчиксельмаш» ва Тошкент «Автотрактородеталь» заводи, Заволжье мотор заводи раҳбарларидан, инженер ва ишчиларидан пахта териш техникасига керак бўладиган запас қисмларни, шу жумладан машиналарнинг рамалари, шестерняларн, редукторларнинг корпуслари, регулятор комплектлари ва бошқа узел ҳамда деталларни бизга зарур миқдорда етказиб бериб туришларини илтимос қиламиз. Бу узел ва деталларнинг конструкциясида камчиликлар борлиги учун ишдан чиқиб қолмоқда.

Бу йил пахта териш машиналарининг ҳаммаси ишга туширилиши керак, ҳар бир ишнинг айниқса ҳосилни машинада териб олишдек мураккаб ишнинг муваффақиятини кадрлар ҳал қилади. Колхозимизда 60 та машина билан пахта терилади. Бу машиналарнинг икки сменада ишлаши учун 120 механик-ҳайдовчи керак. Бизда 90 ҳайдовчи бор, қолган кишиларни биз «Ўзсельхозтехника» бўлимининг ёрдами билан ёз мобайнида тайёрлаймиз. Бу йил колхозимиз далаларида пахта териш комбайнларини кўпгина қизлар юргизади.

Механик-ҳайдовчиларимизнинг ҳаммаси «Ўзсельхозтехника» бўлимида малака оширадилар, курс ва семинарларда ўқийдилар. Бундан мақсад машина терими усталарининг тажрибаларини уларга ўргатишдир.

Ғўза баргини яхшилаб тўктирмасдан туриб, пахтани машинада яхши териш ҳам мумкин эмас. Биз буни ўз тажрибамизда кўрдик. Бизда ғўза барги табақалаштирилган ҳолда, ҳар бир далада пахтанинг очилишига қараб тўктирилади. Биз участкаларни цианамид кальций билан дорилашни сентябрнинг биринчи ўн кунлигида, ҳар бир туп ғўзада битта-иккитадан кўсак очилганида бошлаб, бу ишни 20-25 сентябрларда тамомлаймиз. Бундан кейин яна такрор дорилаш зарур бўлган жойларда хлорат магний ишлатамиз.

Ҳосил механизация воситаси билан поток усулида йиғиштириб олинганда колхоз билан тайёрлов пункти мустаҳкам алоқада бўлади. Бултур биз машинада терилган пахтани турли, кўпинча олис тайёрлов пунктларига ташишга мажбур бўлдик. Шундай ҳоллар ҳам бўлдики, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган тележкалар тайёрлов пунктларида узоқ вақт бўшатилмасдан бекор туриб қолди. Биз пахта заводлари ва тайёрлов пунктларининг барча ходимларидан машинада териб олинган пахтани тўхтовсиз қабул қилиб олишга яхши тайёрланишни сўраймиз. Тайёрлов пунктларида етарли миқдорда ускуналар, транспортёрлар ва бошқа механизмлар бўлиши ҳамда уларнинг узлуксиз ишлашини ташкил этиш зарур.

Биз республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ҳаммасини мўл-кўл ва барвақт пишиб етиладиган ҳосил етиштириш учун бутун чоралар билан курашга, бунинг учун барча имкониятлардан ҳеч қандай мустасносиз фойдаланишга чақирамиз. Ҳар бир колхоз, совхоз, бригада Ўзбекистон меҳнаткашларининг етти йилликнинг бешинчи йилида мамлакатга камида 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» топшириш ва планда кўзда тутилган пахтани машинада териш юзасидан олган мажбуриятларининг бажарилишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишга чақирамиз.

ҚАРДОШЛАРЧА ДЎСТЛИКНИНГ ЁРҚИН НАМОЙИШИ

(Боши биринчи бетда).

Баёнотда айтиладики, ўртоқ Фидель Кастро Совет Иттифоқи аҳолисининг Куба Республикасига нисбатан бениҳоя зўр самимият билан қараётганлигини қайд қилади. Ўртоқ Фидель Кастро Куба халқи номидан гапириб, совет халқининг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят юксак эканлигидан қойил қолганлигини айтди. Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида социалистик жамият қуриб бўлди ва коммунизм қурилишини кенг миқёсда авж олдириб юборди.

Ўртоқ Фидель Кастро шу нарсани таъкидлаб айтдики, совет халқининг ана шу жаҳоншумул тарихий ғалабалари бутун социалистик ҳамдўстликнинг қудратини мустаҳкамлайди, марксизм-ленинизм идеяларининг кучи ва енгилмаслигини, социализмнинг капитализмга нисбатан афзаллигини яққол намойиш қилади, халқларни тинчлик, демократия ва социализм учун курашга илҳомлантиради. Совет Иттифоқининг буюк тажрибасидан ижодий фойдаланиш, Совет Иттифоқининг ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг кўрсатаётган беғараз ёрдами ва ҳар томонлама бераётган мадади Куба меҳнаткашларининг ўз мамлакатида социалистик қурилиш вазифаларини ҳал этишга ёрдам беради.

Куба томони Совет Иттифоқининг бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун, халқларни мустамлакачилик зулмидан озод қилиш учун, социал тараққиёт ва барча халқларнинг фаровонлиги учун кураш ишига катта ҳисса қўшаётганлигини алоҳида қайд қилди.

Баёнотнинг иккинчи бўлимида айтиладики, Н. С. Хрушчев билан Фидель Кастро ўртоқлар ўртасида ўтказилган учрашувлар ва суҳбатлар вақтида Совет Иттифоқи билан Кубанинг ҳамкорлигини янада ривожлантириш тўғрисида ва Кариб денгизи районидаги вазият ҳақида фикр олишилди.

Томонлар шуни қайд қилиб ўтадиларки, янги Кубани қуриш оғир ва мураккаб шароитда амалга оширилмоқда. АҚШ БМТ Уставининг қоидаларини ва халқаро ҳуқуқнинг у ҳамма эътироф этган нормаларини қўпол равишда поймол қилиб, Куба Республикасининг ички ишларига аралашишга уринмоқда, шу мақсадда Кубадаги янги ижтимоий ва давлат тузумига қарши қўпорувчилик ишларини ташкил этмоқда ва бу ишларга раҳнамолик қилмоқда.

Баёнотда таъкидланадики, 1962 йил октябрь ойининг даҳшатли кунларида АҚШ Куба халқига қарши янги қуролли интервенция бошлашга шайланиб, ўзининг агрессив ҳаракатлари билан Кариб денгизи районидаги вазиятни охирги чегарасигача кескинлаштириб юборди, бунинг натижасида халқаро танглик вужудга келган ва жаҳонни ялпи ракета-ядро уруши ёқасига олиб бориб қўйган пайтда, Фидель Кастро бошлиқ Куба Республикаси Революцион ҳукуматининг раҳбарлари, бутун Куба халқи ўз революцияси ғалабаларини, Кубанинг шон-шарафи ва озодлигини қатъий туриб сақлаб қолиш йўлида букилмас қатъият кўрсатдилар.

Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатларнинг революцион Кубани ҳимоя қилиш ишида қаттиқ позицияда турганликлари, Совет Иттифоқи ва Кубанинг масъул давлат арбоблари вужудга келган вазиятни сабр-чидам ва сергаклик билан ҳисобга олиб иш тутганликлари, барча тинчликсевар давлатларнинг Кубани қўллаб-қувватлаганликлари термоядро урушининг олдини олиб қолди.

Томонлар шуни қайд қилиб ўтадиларки, Кубага бевосита ҳарбий йўл билан бостириб кириш хавфи гарчи тугатилган бўлса ҳам, бироқ, Кариб денгизи районидаги кескинлик ҳамон сақланиб қолмоқда.

Куба Республикаси революцион ҳукуматининг Бош Министри Фидель Кастро ўртага қўйган беш моддани амалга ошириш асосида вазиятни нормаллаштиришга эришиш мумкин. Совет ҳукумати ана шу принципларни тамоман қатъий равишда қўллаб-қувватлайди, чунки бу принциплар БМТ Уставига батамом мос бўлиб, Куба революцион ҳукумати жаҳоннинг ана шу районида кескинлик туғдираётган бартараф қилинмаган масалаларни тинч йўл билан ҳал қилишга интилаётганлигини ифода этади.

Куба томони билдирадики, Совет Иттифоқи бериб келаётган маънавий-сиёсий мадад ва ёрдамни Куба халқи ғоят қадрламоқда. СССР ҳукумати ва унинг бошлиғи ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг айтган гаплари, Совет Иттифоқи Куба манфаатларини БМТда ва бошқа халқаро форумларда ҳимоя қилиб келаётганлиги. СССРдаги оммавий жамоат ташкилотларининг Кубани қувватлаш йўлидаги ҳаракатлари, Совет Иттифоқининг иқтисодий ва ҳарбий ёрдами Куба халқининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун ташқаридан бўлаётган империалистик таҳдидга қарши курашида жуда муҳим роль ўйнади.

Совет Иттифоқи Кубанинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда амалий ёрдам кўрсатиб келди ва кўрсатмоқда.

Н. С. Хрушчев билан Фидель Кастро ўртасида ўтказилган суҳбатлар вақтида Совет томони шу нарсани таъкидлаб ўтдики, башарти, Кубага бостириб кирмаслик тўғрисида АҚШ президенти олган мажбуриятларга хилоф равишда Кубага ҳужум қилиб қолингудек бўлса, у ҳолда Совет Иттифоқи қардош Куба халқи олдидаги ўз интернационал бурчини адо этиб, Куба Республикасининг озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш учун ўз ихтиёридаги ҳамма воситалар билан унга зарур ёрдамни кўрсатади. Кубага бостириб кирилиши инсониятни вайронгарчилик келтирувчи термоядро уруши гирдобига тортиб қўяжагини агрессия ташкилотчилари яхши билиб қўйишлари керак.

Баёнотда айтиладики, томонлар савдо-сотиқ, иқтисодий, техникавий, илмий ва маданий ҳамкорлик тўғрисидаги Совет-Куба битимларининг амалга оширилиши билан боғлиқ бўлган масалаларни қараб чиқдилар ва ана шу битимлар муваффақиятли бажарилаётганлигини мамнуният билан қайд қиладилар. Музокаралар вақтида ҳар иккала мамлакат ўртасида иқтисодий, савдо-сотиқ ва илмий-маданий алоқаларни янада ривожлантириш тадбирлари ҳақида бир битимга эришилди.

Қардош Куба социалистик экономикасини мустаҳкамлашга ёрдам бериш иштиёқига амал қилиб ва кейинги вақтларда жаҳон бозорида қанд-шакар нархи анча ошганлигини ҳисобга олиб, Совет ҳукумати ўз ташаббуси билан мавжуд битимни ўзгартириб, 1963 йилда Кубадан харид қилинадиган қанд-шакар нархини оширишни таклиф қилди.

Баёнотнинг учинчи бўлимида айтиладики, Н. С. Хрушчев билан Фидель Кастро ўртоқлар ўртасидаги фикр олишув ҳозирги халқаро вазиятга баҳо беришда ҳар иккала томоннинг фикри бир эканлигини ва улар тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун курашда бир позицияда турганликларини тасдиқлади.

Асосий мазмуни капитализмдан социализмга ўтишдан иборат бўлган ва Улуғ Октябрь социалистик революцияси бошлаб берган бизнинг давримиз — икки қарама-қарши ижтимоий системанинг кураш даври, социалистик революциялар ва миллий озодлик революциялари даври, империализмнинг емирилиши, мустамлака системасининг тугатилиш даври, тобора янгидан-янги халқларнинг социализмга ўтиши, бутун дунё миқёсида социализм ва коммунизм тантанаси давридир. Жаҳон социалистик системаси инсоният жамияти тараққиётининг ҳал қилувчи факторига айланмоқда.

Империализмнинг халққа қарши ваҳшиёна моҳияти ўзгаргани йўқ. Демак, унинг жаҳон урушини бошлаб юбориш хавфи йўқолгани йўқ. Бироқ, империализм айни вақтда шу нарсани ҳисобга олмаслиги мумкин эмаски, агар у, жаҳон термоядро урушини бошлашга журъат қилса, у ўзини яксон бўлиш хавфи остига келтириб қўяди.

Баёнотда таъкидланадики, бизнинг давримизда жаҳон урушининг фатал муқаррарлиги йўқ. Социализм кучларининг империализм кучлари устидан, тинчлик кучларининг уруш кучлари устидан ошиб бораётган устунлиги жаҳон термоядро конфликтининг олдини олиш вазифасини халқлар эплай оладиган батамом реал вазифа деб билиш имконини беради.

Совет ва Куба томонлари яна бир марта таъкидлайдиларки, улар тинч-тотув яшашдан иборат ленинча сиёсатнинг тантанаси учун ҳормай-толмай кураша берадилар. Совет Иттифоқи ва Куба ҳисоблайдиларки, халқаро вазиятни кескинлаштираётган АҚШ ва унинг иттифоқчилари қилаётган ҳаракатлар тинчликсевар кучлардан сергакликни оширишни ҳамда энг муҳим халқаро проблемаларни тинч йўл билан ҳал этиш учун курашни кучайтиришни талаб қилади.

Н. С. Хрушчев ва Фидель Кастро ўртоқлар термоядро урушининг олдини олиш ва ишончли тинчликни таъминлаш учун ёппасига ва батамом қуролсизланиш программасини амалга оширишнинг ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини таъкидлашни зарур, деб ҳисоблайдилар.

Фикр олишув вақтида Н. С. Хрушчев Совет ҳукуматининг Германия проблемасини тинч йўл билан ҳал қилиш тўғрисидаги нуқтаи назарини баён қилиб берди. Куба томони Совет ҳукуматининг Германия масаласи хусусидаги позициясига қўшилишини айтди.

Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси мустамлакачиликни қатъий қоралайдилар ва Африка қитъасида, Осиёда ва Латин Америкасида ҳали ҳам ўнларча мустамлака территориялари ва қарам мамлакатлари борлигини чидаб бўлмайдиган бир ҳол, деб ҳисоблайдилар. Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси ўз озодлиги, сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш ва мустамлакачиликнинг оғир оқибатларини тугатиш учун кураш олиб бораётган ҳамма халқларга сўзсиз ҳамкорлик ва мададкорлик билдирадилар.

Ҳар иккала томон ҳамжиҳатлик, тенг ҳуқуқлилик ва камситишга ҳамда давлатларнинг ички ишларига аралашишга йўл қўймаслик принципларига асосланувчи халқаро савдо-сотиқни ва иқтисодий ҳамкорликни жуда кенг ривожлантиришни ёқлаб гапирдилар. Томонлар БМТ Бош Ассамблеяси XVII сессиясининг савдо-сотиқ ва тараққиёт масалаларига бағишланган халқаро конференцияни чақириш ҳақидаги қарорини қўллаб-қувватлайдилар.

Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси ҳисоблайдиларки, Хитой Халқ Республикасининг БМТ даги қонуний ҳуқуқларини тиклашга халақит бераётган империалистларнинг қўпол зўравонлигига барҳам берилиши керак.

Баёнотнинг тўртинчи бўлимида айтиладики, ўртоқ Фидель Кастро ва унинг ҳамроҳлари СССР да бўлган вақтларида КПСС Марказий Комитети ва Социалистик революция Бирлашган партияси миллий раҳбарлиги ўртасида КПСС билан Социалистик революция Бирлашган партияси ўртасида партиявий алоқаларни янада ривожлантириш ҳақида ҳамда халқаро коммунистик ҳаракатнинг актуал проблемалари юзасидан кенг фикр олишилди.

Томонлар таъкидлайдиларки, КПСС билан Социалистик революция Бирлашган партияси ўртасидаги қардошларча партиявий алоқалар мустаҳкамланмоқда ва ривожланмоқда, ўзининг сезиларли натижаларини бермоқда, партия ва давлат қурилиши тажрибаси билан бир-бирини бойитмоқда. СССР ва Куба халқларининг социализм ва коммунизм йўлидаги олға ҳаракатида актив ёрдам бермоқда. КПСС ва Социалистик революция Бирлашган партияси пролетар интернационализмининг ленинча принциплари асосида халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга жуда катта аҳамият берадилар. Бу бирликнинг ҳар қандай сустлаштирилиши коммунизмнинг энг ёвуз душманлари — империалистларга ва ҳамма турдаги реакционерларга фақат қўл келган бўлур эди.

Ҳар иккала партия компартияларнинг 1957 ва 1960 йиллардаги Москва кенгашларининг Декларациясида ва Баёнотида баён қилинган позицияларида қатъий турибдилар, ўз сиёсатлари, ўз амалий фаолиятларини ана шу жуда муҳим ҳужжатларга амал қилиб, олиб бормоқдалар.

Баёнотда кўрсатиладики, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш шароити ҳозирги тарихий даврда халқларнинг миллий озодлик, антиимпериалистик кураши вазифаларига, собиқ қарам ва мустамлака мамлакатларнинг батамом миллий озодлиги, шу жумладан уларнинг иқтисодий мустақилликка эришиши вазифаларига мос бўлиб тушади. Тинч-тотув яшаш вазияти коммунистик ва ишчи партиялар таъсирининг ўсишига, социализм учун кураш фронтининг кенгайишига ёрдам бермоқда. Социализм йўлига тушиб олган қаҳрамон Куба бунга мисол бўла олади. Турли социал тузумдаги давлатлар тинч-тотув яшаб турган худди шу вазиятда қирқдан ортиқ мамлакат халқлари озодликни қўлга олиб, империалистик давлатларга иқтисодий қарам бўлишни бартараф этиш йўлига тушиб олдилар.

Фидель Кастро Совет Иттифоқида бўлган вақтида Н. С. Хрушчевни Куба Республикасига дўстлик визити билан боришга таклиф қилди. Н. С. Хрушчев бу таклифни миннатдорчилик билан қабул қилди.

Фидель Кастронинг Совет Иттифоқига қилган муваффақиятли визити, деб таъкидланади баёнотда, Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси халқларининг кун сайин мустаҳкамланиб бораётган қардошларча дўстлик ва ҳар тарафлама ҳамкорлик муносабатларига жуда катта ҳисса қўшди. Ҳар иккала томон қатъий ишонч билдириб айтадиларки, бу визит социалистик ҳамдўстликнинг ва барча тинчликсевар мамлакатларнинг ер юзида мустаҳкам тинчликни ўрнатиш, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ҳамда барча мамлакатлар ва халқлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришдан иборат юксак ва олижаноб мақсадларни амалга ошириш учун курашида муҳим роль ўйнайди.

Совет-Куба қўшма баёнотини Москвада 23 майда Н. С. Хрушчев ва Фидель Кастро Рус имзоладилар. (ТАСС).

ТАСС АХБОРОТИ

„КОСМОС-18 ПАРВОЗДА"

1963 йил 24 майда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-18» учирилди.

Йўлдош ичида 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош қуйидаги параметрли орбитага чиқарилди:

— бошланғич айланиш даври 89,44 минут,

— Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейи) 301 километр;

— минимал узоқлашуви (перигейи) 209 километр;

— экватор текислигига нисбатан орбитанинг оғиш бурчаги 65 градус 0,1 минут.

Илмий аппаратлардан ташқари йўлдош ичида қуйидаги нарсалар бор:

— 19,996 мегагерц частотада ишловчи радиопередатчик;

— орбита элементларини аниқ ўлчаш учун радиосистема;

— асбоблар ва илмий аппаратлар иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб туриш учун радиотелеметрик система.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишламоқда.

Координацияловчи ҳисоблаш маркази йўлдошдан олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ҚАНЧА ПИЛЛА ТАЙЁРЛАНДИ

25 МАЙГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

Планга нисбатан процент ҳисобида

Бошқармалар	Мавсум бошидан бери	Бошқармалар	Мавсум бошидан бери
Бекобод	105,2	Бўка	56,3
Калинин	67,8	Янгийўл	56,1
Оққўрғон	67,6	Юқори Чирчиқ	27,0
Ўрта Чирчиқ	58,5	Область бўйича	59,7

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

БИРИНЧИ ҚАЛДИРҒОЧ

(ЎРТА ЧИРЧИҚДА ДЕПУТАТЛАР КУНИ)

Сўзга чиққан нотиқлардан бири бугунги тадбирни образли қилиб ана шундай деб атади. Бу бежиз эмас...

Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга бўлган сайловлардан буён 3 ойча вақт ўтди. Ана шу сайловларда депутатларнинг кўпчилик қисми янгидан, биринчи марта сайландилар. Жумладан, Ўрта Чирчиқ районида ҳам маҳаллий Советларга сайланган депутатларнинг қарийб 70 проценти биринчи бор сайланган кишилардир. Эл ишончига сазовор бўлган ана шу халқ хизматкорлари олдида қандай вазифалар турибди? Улар нима қилишлари керак? Тажрибали кекса депутатлар ёшларга қандай амалий ёрдам беришлари мумкин? Маҳаллий Советлар фаолиятида қандай янгилик, оммалаштиришга арзигулик илғор иш усуллари бор?

Областда биринчи бўлиб Ўрта Чирчиқ район ижроия комитети ташаббуси билан ўтказилган депутатлар кунида ана шу масалалар эркин равишда муҳокама қилинди, тажрибалар алмашилди. Даврада райондаги маҳаллий Советларнинг депутатлари, поселка ва қишлоқ Советларининг раислари, Янгийўл, Бўка, Юқори Чирчиқ ҳамда бошқа бир қатор районлардан келган меҳмонлар ўтиришибди.

Депутатнинг ҳуқуқ ва вазифалари нималардан иборат? Йиғин қатнашчилари дастлаб ана шу саволни ўртага ташладилар. Район ижроия комитетининг раиси С. Воҳидов бу ҳақда батафсил сўзлаб берди. У маҳаллий шароитга доир конкрет мисоллар билан халқ хизматкорларининг ҳуқуқ ва вазифаларини тушунтирди. Суҳбат давомида баъзи ўртоқларнинг саволларига жавоб бериб ўтди.

Маълум бўлишича, район ижроия комитетида доимий комиссиялар катта куч бўлиб қолган. Бўлиб ўтган сайловлардан кейин райижроком ҳузурида 9 та доимий комиссия тузилган. Айниқса қишлоқ хўжалик, савдо ва ободончилик доимий комиссияларининг иши намунали йўлга қўйилган. Депутатлар группасининг ташаббуси билан қишлоқ хўжалигида ижтимоий фойдали меҳнатга тортилмай қолган баъзи бекорчи хўжалар аниқланиб, улар мажбурий йўсинда меҳнат қилишга жалб қилинганлар.

Район ижроия комитети раисининг ўринбосари З. Гайназарова жуда муҳим масала ҳақида фикр юритди. У сайловчиларнинг наказларини қандай қилиб бажариш тўғрисида батафсил гапириб берди. КПСС Программасида наказлар депутатларнинг иш программаси бўлмоғи лозимлиги кўрсатилган. Демак, ҳар бир депутат сайловчилар томонидан берилган наказларни пухта ўрганиши, уни бажариш учун реал имконият борми ёки йўқми, аниқ билиши керак. Агар наказларни район шароитида амалга ошириш имкони бўлмаса юқори ташкилотларга мурожаат қилиши, хуллас, ўз талабининг қондирилишини кутиб турган кишиларга қониқарли жавоб бериши керак.

Шу йилнинг март ойида бўлиб ўтган сайловлардан кейин районда сайловчилардан 130 та наказ олинган. Шундан 25 таси йўлларни ремонт қилиш ва ободончиликка оид бўлган масалалардир. Қолганлари эса мактаб қурилишлари, водопровод тармоқларини кенгайтириш, маданий-маиший хизматни яхшилашни талаб қилган истак ва мулоҳазалардир. Хўш, шу наказларни бажаришда депутатлар қандай ишлашяпти?

Тўйтепада сайловчилар наказы асосида депутатларнинг актив ёрдами билан кўкаламзорлаштириш ва ободончилик ишлари кенг кўламда олиб борилган. Район марказида эса қишлик клуб биносини қуриш масаласи ҳам халқ хизматкорларининг ташаббуси билан ҳал қилинган.

Шундан сўнг Тўйтепа поселка Советининг раиси Ф. Аделшина поселка Советининг фаолияти ҳақида гапириб берди. У суҳбат мавзуини поселка Совети депутатлари меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан қандай ишлаши лозимлигига қаратди. Ўзи раислик қилаётган Советнинг депутат ва активлари қайси йўл билан қайси тадбирларни амалга оширганлигини сўзлаб берди. Поселкада ҳозир 4 та қироатхона, 18 та кўчма киноустановка ва 4 та бадиий ҳаваскорлик тўгараги ишлаб турибди. Ана шу маданий тармоқларнинг фаолиятини кузатиб бориш учун махсус кишилар бириктиб қўйилган. Шунингдек, кейинги пайтда маиший комбинат хизмати ҳам депутатлар томонидан қатъий назорат остига олинган.

Район Совети ободонлаштириш доимий комиссиясининг раиси Л. С. Тен жамоатчилик асосларида ободончилик тадбирларини қандай қилиб амалга ошириш мумкинлиги ҳақида конкрет мисоллар билан сўзлаб берди.

Район халқ маорифи бўлимининг мудири депутат А. Файзиев «Инқилоб» қишлоқ Советида жамоатчилик асосларида қилинаётган ишларга тўхталди. Мазкур қишлоқ Совети район марказидан 120 километр узоқликда жойлашган. Шунга қарамай қишлоқ Советининг депутатлари райондан ёрдам келишини кутиб ўтирмай енг шимариб ишга тушишган. Ўтган йили бу ерда жамоатчилик асосида 32 та синф хонаси қурилган.

Бектемир поселка Советининг депутати, квартал комитетининг раиси А. П. Ан комитетнинг тажрибалари билан ўртоқлашди. Унинг фикрича ана шундай комитетлар поселка Советининг энг яқин ёрдамчиларидир. Комитет аъзоларини маълум соҳаларга бириктиб қўйиш, ҳар бир секцияга конкрет вазифа топшириш зарур. У 127 кишидан иборат оқсоқоллар Советининг фаолияти ҳақида ҳам сўзлаб берди.

Даврада сўзлаган бошқа кишилар ҳам областимизнинг турли районларида қўлланиши ҳар жиҳатдан фойдали бўлган янги-янги иш формалари ҳақида ўзаро фикр алмашдилар. Улар депутатлар кунини вақти-вақти билан ўтказиб туришга қарор қилишди. Бу яхши. Ана шу ташаббусни областимизнинг бошқа районларида ҳам кенг ёйиш керак.

Н. НАСИМОВ

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

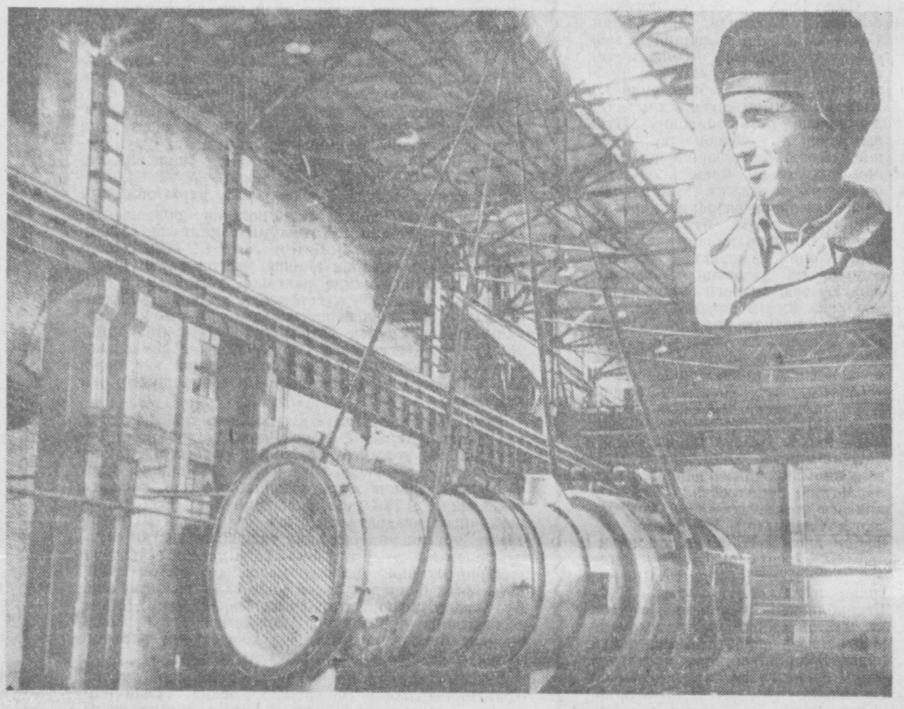

«Узбекхиммаш» заводи ишчилари ва мутахассислари мамлакат «катта химия»сини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшаётирлар. Бу завод маркаси билан чиқаётган аппарат ва машиналар Навоий, Салават, Сумгаит ва бошқа шаҳарларда қад кўтараётган химия корхоналарига юборилмоқда. Химик-машинасозлар зарбдор қурилишларнинг буюртмаларини муддатида тайёрлаб бериш учун курашаётирлар. Суратда: заводнинг қозон-пайвандлаш цехи. Юқорида илғор электр пайвандловчи Мусо Азимов. У топшириқни ортиғи билан адо этади, юқори сифатли маҳсулот тайёрлайди.

О. Левак фотоси.

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда ярим миллиондан ортиқ ўқувчи-физкультурачи бор. Ўтган йили республика мактабларида 37 минг разрядли спортчи тайёрланди, 133 мингга яқин ўқувчи эса БГТО ва ГТО значокларига эга бўлди.

Республика мактаб ўқувчиларининг энг катта, оммавий мусобақаси — спартакиадаси 1948 йилда ўтказилган эди. Шундан буён бу традицион мусобақа ҳар йили уюштириб келинади.

Марказий «Пахтакор» стадионида яқинда катта спорт байрами бўлди. Бу ерда Ўзбекистон ўқувчиларининг XVI спартакиадаси байроғи тантанали кўтарилди. Ўзбекистон ССР Маориф министрининг ўринбосари ўртоқ Д. Сеитниёзов спартакиада қатнашчиларини самимий табриклаб, ўқувчиларнинг республика ва Бутуниттифоқ спартакиадаларида яхши натижаларга эришувларини тилади.

Спартакиада программасидаги спортнинг 10 тури бўйича бошланган мусобақалар кескин тус олди. Тошкент шаҳри ва области ўқувчилари футбол командаларининг учрашуви 6:1 ҳисоби билан шаҳар спортчилари фойдасига ҳал бўлди.

Мингдан ортиқ ёш спортчи қатнашаётган бу мусобақа шу йилнинг июль ойида Волгоград шаҳрида ўтказиладиган Бутуниттифоқ ўқувчилар спартакиадаси олдидан катта синов бўлади.

Қизғин мусобақалар давом этмоқда.

С. ЁҚУБОВ.

ЯНГИ китоблар

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти қуйидаги китобларни босиб чиқарди:

В. И. Ленин. Партия Программаси тўғрисида. Ҳужжатлар, мақолалар, нутқлар. 606 бет, тиражи 10.000, баҳоси 1 сўм 13 тийин.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съезди. Стенографик ҳисобот. 1961 йил. 17-31 октябрь. III том. 628 бет, тиражи 5000, баҳоси 1 сўм 15 тийин.

Н. С. Хрушчев. Юксак ғоявийлик ва бадиий маҳорат — совет адабиёти ва санъатининг буюк кучидир. Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашувида 1963 йил 8 мартда сўзланган нутқ. 57 бет, тиражи 10.000, баҳоси 8 тийин.

Авторлар коллективи. Говорят восходители. 80 бет, тиражи 5000, баҳоси 14 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ ОЛДИДАН

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Яқинда бўлган Тошкент шаҳар комсомол комитетининг пленуми юқори савияда ўтди. Пленум қатнашчилари шаҳар комсомол комитетининг секретари ўртоқ Ҳ. Юсуповнинг комсомол ва ёшлар ўртасида ғоявий-тарбиявий ишларни кучайтириш ҳақидаги докладини эшитдилар ва муҳокама қилдилар.

Пленум қатнашчиларининг таъкидлашича, шаҳар корхоналарининг ёшлари самарали меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритаётирлар. Жуда кўп комсомол ва ёшларнинг фаол ишлаши орқасида шаҳар корхоналари биринчи квартал планини 103,7 процент қилиб бажаришга муваффақ бўлди. Минг-минглаб ёшлар ташаббус билан ишлаб рационализаторлик таклифларини амалга ошираётирлар. Шаҳар ёшларининг 10499 рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу эса 6,2 миллион сўм давлат маблағини тежаш имконини берди. Шу пул ҳисобига шаҳримизда яна 20 та янги ҳашаматли мактаб биносини қуриш мумкин. «Ташавтомаш» заводининг Исломова, Авельтаров каби ишчиларининг зўр ташаббус кўрсатиши орқасида талайгина янгиликлар ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бундай фактларни бошқа корхоналардан ҳам топиш мумкин.

«Комсомол прожектори» отрядларининг иши ҳам диққатга сазовордир. Ҳозир 250 та «Комсомол прожектори» штаби ишлаб турибди. Улар жамоат мулкини талон-торож қилувчиларни фош этишда, хўжасизликка қарши курашда партия ва хўжалик ташкилотларига яқиндан амалий ёрдам бермоқдалар.

Сўнгги вақтда студентлар ва ўқувчи ёшларни тарбиялаш соҳасида анчагина ишлар қилинди.

Лекин юқоридаги қилинган ишлар ҳали етарли эмас. Кўпгина район комсомол комитетлари ёшларни тарбиялашда бир қатор камчиликларга йўл қўймоқдалар. Шунинг учун ҳам айрим ишчи ёшлар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Хўжалик ва маданий қурилишларда актив қатнашмаяптилар. Корхоналарда, қурилиш ташкилотларида ва транспортда ишлаётган ёшлар ўртасида қўнимсизликка йўл қўйилмоқда. Ишлаб чиқариш планларини бажармаслик фактлари тез-тез учраб турипти. Кўп ёшлар коммунистик меҳнат зарбдори номини олиш учун бошланган курашга жалб этилмаган. Бир қатор ёшлар техника прогресси учун, меҳнат унумдорлигини ошириш учун, маҳсулот таннархини камайтириш учун олиб борилаётган курашда актив қатнашмаётирлар.

Шаҳардаги айрим бошланғич комсомол ташкилотлари ёшларнинг иш малакаларини ошириш, уларнинг маиший-маданий аҳволини яхшилашда барча қулайликларни яратиб бермаётирлар. «Таштекстильмаш» заводи комсомол ташкилотида ана шундай камчиликка йўл қўйилган. Комсомол ташкилоти ёшлар ўртасида тарбиявий тушунтириш ишларини шу куннинг талаби даражасига кўтармаган. Оқибатда кўп ёш ишчилар бир корхонада узоқ ишламай бошқа корхоналарга ўтиб кетмоқдалар.

Пленум қатнашчилари бир қатор комсомол ташкилотларининг ёшлар ўртасида идеология ишларини бўшаштириб юборганликларини қайд қилдилар. Шу билан бирга ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни яхшилашдаги вазифаларга асосий эътиборни қаратдилар. Пленум қатнашчилари ёшлар ўртасида тушунтириш ишларини тубдан яхшилаш, жойларда турли темаларга бағишлаб кечалар ўтказиб туриш зарурлигини алоҳида қайд қилдилар.

Пленумда сўзга чиққан ўртоқлар ёшлар ўртасида эскилик қолдиқларига қарши курашиш зарурлигини алоҳида таъкидладилар.

Пленум ишида Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари В. А. Архангельский қатнашди ва нутқ сўзлади.

Пленум тарбиявий ишларни янада яхшилаш, ҳар бир ёшни ўқишда, ишлаб чиқаришда фаол қатнашишини таъминлаш юзасидан зарур тадбирлар белгилаган қарор қабул қилди.

МЕҲНАТДА ТОБЛАНАЁТГАНЛАР

Ўтган йили ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасига «Партия XX съезди» колхози 14 гектар ер ажратиб берди. Қирқ бир нафар ўғил-қиз ерни экишга пухта тайёрлади. Далага кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Колхоз механизатори И. Мадмусаев маккажўхорини квадрат-уялаб экиш вақтида ўқувчиларга «ДТ-24» тракторини бошқаришни ўргатди.

Маккажўхори ниш уриб, яшил квадратлар ҳосил бўлиши биланоқ, ўқувчилар парваришни бошлаб юборишди. Ёз давомида ўқитувчи Х. Убайдуллаев раҳбарлигида «Сувнинг маккажўхори ҳосилдорлигига таъсири» темасида кузатиш олиб борилди.

Колхоз ўқувчиларга бу йил ҳам 8 гектар ер ажратиб берган. Ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасининг ёш миришкорлари икки гектар эртаги карамнинг биринчи парваришини тугаллашди. Бир гектар майдонга сабзи уруғи сепилди. Беш гектар ерга эса картошка экилди. Бир гектар майдондаги картошка кузатиш ўтказиш учун ажратилган.

Бу йил мактаб яқинида ёш боғбонлар мевали боғ ташкил этишди 500 туп олма, 100 туп олча, 500 туп шафтоли кўчатлари ўтқазилди. Кичик боғбонлар мевали дарахтларни пайвандлашнинг турли усулларини, дарахт ҳашаротларига ва касалликларига қарши курашишни, мевали дарахтларни шакл бериб ўстиришни ўрганиб олишди.

Мактаб ўқувчилари шу кунларда колхоз далаларида амалий машғулот ўташмоқда. Моҳир механизаторлар, миришкор сабзавотчилар, соҳибкор боғбонлар ёшларга ўз тажрибаларини ўргатишяпти.

Калинин бошқармасидаги 40-мактабда ёшларнинг меҳнат кўникмалари ҳосил қилишларига ҳамма имконият яратиб берилган. 9-11-синфларнинг 102 ўқувчиси тракторчи-слесарлик, боғбон, сабзавотчи механизаторлик мутахассисларини эгалламоқда. Ўқувчилар ўз хоҳишларига ва қобилиятларига қараб қишлоқ хўжалигининг турли соҳаларини ўрганмоқдалар Мактабда механизация ва агробиология кабинетлари, дурадгорчилик, темирчилик, слесарлик устахоналари бор. Ўқувчилар ташаббуси билан теплица хўжалиги ташкил этилган.

— Ёшларимиз бизнинг умидимиз, — дейди колхоз раиси ўртоқ М. Пўлатов. — Улар порлоқ келажагимизнинг умидли эгаларидир. Шунинг учун биз ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор бермоқдамиз.

Раис ҳақ гапни айтди. Колхозчилар ёш авлод тарбияси учун ҳеч нимани аямаётир. Ўтган йили 500 ўринли янги мактаб биноси қуриб беришди. Яқинда ота-оналар фарзандларига яна бир совға ҳадя этишди. «У-2» трактори ўқувчилар ихтиёрига берилди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ
О. ИСҲОҚОВ.

Адабиёт саҳифаси

МИРТЕМИР

ФИДЕЛЬ ТОШКЕНТ ДЕНГИЗИДА...

Оловли оролнинг ленинчи ўғли,
Оловли оролнинг виждон, ақл, хуши,
Оловли оролдек оловли, чўғли,
Пўртана қуши,
Қирғоқда тик турар мисоли ҳайкал,
Бургут кўзларида порлар ҳайронлик.
Хурмойи сиймоси ёришар сал-пал,
Дилида тошқин бор, дил ҳаяжонлик...

Тўғри, мўъжиза кўп, ғаройибот кўп
Ўзбекнинг қадимий чанқоқ даштида:
Эртакдай ақлингни олар экан хўп,
Одам алп меҳнатнинг яшар гаштида.
Гўзаллик имлайди ўнгу сўлингдан,
Боғзору пахтазор қўшалоқ-эгиз.
Сойлар, яшил кентлар чиқар йўлингдан,
Кетида чайқалар бу қандоқ денгиз?
Фиделга жавоб дер етук, билағон,
Неча сувда оққан оқсоқол сувчи:
— Биз очган илк дарё—дарёйи Лоғон;
Шундан бери бўлдик дарё қурғувчи.
Ўнлаб дарё қурдик, кам эмас кўл ҳам,
Қўлимиздан келди денгиз қурмоқлик.
Эллар бирлигидан нима бор кўркам,
Шундоқ зўравор куч дўстлик—иноқлик!

— Ҳали чағалайни кўриб, тонг қолдим,
Тонг қолғулик эди бу ҳол ҳар қалай,
Тик туриб атрофга узоқ кўз солдим,
Чўлда чағалай...
Сири бор экан-да, денгиз бор экан,
Денгиз бўлганда ҳам қандоқ денгиз денг:
Тупроққа севгиси улуғвор экан,
Не севгилар унга бўлолмайди енг...
Эҳтимолки чўлда сув ҳидин олиб,
Кечиб не тоғлардан, не-не ўрмондан,
Не-не ўт нафаслик даштдан йўл солиб,
Келмиш чағалайлар олис уммондан...

Оловли оролнинг оловли ўғли,
Пўртана қуши,
Денгиздай чайқалиб оловли кўнгли,
Денгиз жамолида эди эс-ҳуши:
Тоғлар этагида товланар, ёнар,
Мунча ҳам жилвакор, олислар кўм-кўк.
Нозли келин янглиғ балқар, тўлғанар,
Инсон қудратига, эй олам, тиз чўк!
Бир зумда кирасан неча хил рангга,
Баҳорги тушмисан ёки афсона?
Қуёш келганида худди тепангга,
Ҳар қатранг ялтироқ, йирик дурдона...
Тўғри, кўрмагандим ҳатто тушда ҳам,
Лекин ишонардим инсон кучига.
Ленин ўлкасида зўр-эркин одам,
Минг қуллуқ одамга куч бергувчига...
Тўғри, бу Лениннинг ўша декрети,
Орзу китобидан бир кичик боб бу.
Орзу китобининг балки бир чети,
Йўқ, ўзбек чўлида бир инқилоб бу!

Оловли оролнинг ҳалол фарзанди,
Пўртана қуши,
Қойил турар эди савлатлик, танти,
Қора кўзларида мавжлар кумуши...
Ўйларди: меҳнатнинг эрка келини,
Кўзгусида осмон рангги этар акс.
Жамлаб ҳар баҳорнинг юз бир селини,
Юз бир ирмоқ бўйлаб тушгай ёзда рақс.
Юз бир ирмоқ бўйлаб чопгай тўлқини,
Тупроқ оғушига кирар жон мисол,
Тупроқ оғушига кирар ҳар куни,
Тупроқ томирида жўшар қон мисол.
Ҳали қирғоқлари қумлоқ, яланғоч,
Ишонаман: тенгсиз боғзор ўсгуси,
Яшил жилва тўкар хилма-хил оғоч,
Не-не самумларнинг йўлин тўсгуси!
Ҳа, жаннат гўшаси бўлур бу қирғоқ,
Жаннатни яратган хаёл-ку, ахир,
Бу чинакам жаннат, сирмас ё жумбоқ,
У жаннат орзуси тилсимлик, оғир...

Оловли оролнинг алп етакчиси,
Пўртана қуши,
Озодлик кемасин дов эшкакчиси,
Кулар, йўрилгандай кўп йиллик туши:
Муҳитни кўрганман, бу денгиз лекин
Тўлқинда тебратиб айтгандай алла.
Буни яратгувчи бобоси Ленин,
Тўлқинлик бу давр, шундоқ бу палла!
Ўзбек тупроғининг кўркисан, денгиз,
Ўзбек тупроғининг кўрки бўлиб қол.
Элнинг ғурурисан, эркисан, денгиз,
Элнинг ғурури ҳам эрки бўлиб қол!
Силагум, ўпгум бор, ёрдай қучгум бор,
Қойилман жўмард эл, мард сувчиларга.
Денгиз, сувларингни сувсаб ичгум бор,
Қойилман ленинчи қурғувчиларга...

Фиделга олисдан мен қарар эдим,
Бир зум ўйлаб қолди мисли чўнг ҳайкал,
Хаёлини пайқаб, денгизга дедим:
Чайқал!

Май, 1963 йил.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

ЯНГИ ТУҲФА

Умидли шоир Юсуф Шомансуров кўпгина шеърлари билан ўқувчилар диққатини тортиб келаётган ёш қаламкашларнинг бири. Унинг айниқса болаларга тортиғи кўп. «Гори садоси»», «Қаламча» шеърий тўпламлари пионер ва мактаб ўқувчиларига аталган.

Энди биз қаламкашнинг катталарга тақдим этган «Меҳрингга тўймайман»[1] тўплами билан танишиб турибмиз. Китобни варақлар экансиз унда авторнинг ўз овози ва услубига эга бўлишга уринаётганини пайқаб олиш қийин эмас. Донгдор пахтакорлар ва миришкор боғбонлар, бадавлат қариялар ва содиқ набиралар, сержило тонглар ва сулув оқшомлар, хушбўй райҳонлар ва чевар жононлар, юксак тоғлар ва сўлим боғлар, ишдан сўнг висол дамларига ошиққан ошиқ-маъшуқлар ҳамма-ҳаммаси куйчига шавқ-завқ берган. Унинг лирик қаҳрамони — шоирнинг ўзи она-Ватанимизнинг ажралмас бир қисми бўлган серқуёш Ўзбекистон бўйлаб саёҳатга чиқади. Кўзни қамаштиргулик манзаралардан битмас-туганмас нашъу-намо олади ва ўзига сиғмасдан хитоб қилади:

Тер тўкиб, кўр тўкиб, кўздан нур тўкиб,
Эртанги кунингга ғолиб боқмасам,
Металл жарангидан қўшиқлар тўқиб,
Мартен, домналардан қуёш ёқмасам,
Меҳрингга тўймайман, жонажон ўлкам.

Ҳа, бу гапларни айтишда у тамоман ҳақли. Бизда меҳнат шон-шараф ишига айланган мамлакатда ҳар бир одам—хоҳ кончи, хоҳ файласуф, хоҳ тилчи, хоҳ энергетик, хоҳ педагог, хоҳ журналист бўлсин, у ҳечқачон жим туролмайди. У ўзидан эртанги кунга бирор обида, тўғрироғи, бирор из қолдиришни ўйлайди. Шоир ҳам худди шунга ўхшаш. Унинг фикрида, ўйида, эзгу-туйғуларида битта нарса яшайди. У ҳам бўлса ўз шеърлари ва достонлари билан элга хизмат қилишдир. Бундай эзгу туйғуни Юсуф Шомансур тўпламидан ҳам топиш мумкин.

Шеърим! Томчи бўлсанг қилмасман армон,
Сендан баҳра олса бирор тирик жон.

Юсуф қурилиш ва саноат темаларига дадил қўл урган ёшлардан. Унинг бу мавзуда ёзилган ва ўтган йили «Шарқ юлдузи» журналида босилиб чиққан «Бахт» поэмаси даъвомизга далил бўла олади. Мазкур тўпламдаги Андижон нефтчилари ҳаётини тараннум этувчи «Қорабахмал» шеъри ўша поэма учун бир эскиз бўлиб хизмат қилган бўлса ажаб эмас.

Ю. Шомансурнинг «Атлас кий, атлас!» шеъри ёш шоир яратган шеърлари ичида энг яхшиси дейиш мумкин. Ошиқ ўз маҳбубасини атлас кўйлакда кўришни истайди, унга ҳадди сиғиб:

Тўрт фаслни бирдан сайрга бошлаб чиқ:
Қизили — қизил ёз, олтин рангда — куз.
Яшил бўёқларга баҳор қўйган ишқ,
Ҳарир дурранг эса кумуш қишдан из.
Рангда камалак ҳам келолмасин бас,
Бу гал учрашувга атлас кий, атлас!—

деб хитоб қилади.

Шоирнинг «Ширмой» шеъри ҳам пухта. Самарқандликларнинг одати меҳмон ўз масканига жўнаб кетаётганда эсдалик деб ширмай узатишади. Дўстимиз ўз шеърига ана шу расм-русмни, меҳмоннавозликни сингдирган. Ширмой баҳона бўлиб, нон узатган қизга юрагининг қатидаги гапларини айтади.

Юсуф баъзан ўз кучини ҳажвий шеърларида ҳам синаб кўради ва бу соҳада озмикўпми муваффақиятларга эришади. Бу борада унинг «Қўшним қизи» шеъри анча мароқли. Тўпламдан ўрин олган яна бир қатор шеърлар борки, улар ўзининг воқебандлиги билан, қиссадан-ҳисса чиқарганлиги билан эътиборни тортади. Бу турдагиларидан энг муваффқиятлиси «Кампир ва «Правда» шеърдир.

Юсуф формада янгилик излайди. Болалик, шалола ва чашмалар ҳақида шеър ёзмоқчи бўлса, қандайдир енгил, ўйноқи вазн танлайди («Алла», «Чашма» шеърлари), муҳим бир ижтимоий темада қалам тебратганда мавзунинг руҳига хос бўлган сипороқ ҳижо излаб топади. (Тоғ», «Гўдак», «Тонготар қасидаси», «Бобо ва невара» ва бошқалар).

«Меҳрингга тўймайман» тўпламида ютуқлар қатори камчиликлар ҳам учрайди. Автор баъзи шеърларда қуруқ тафсилотдан нарига ўтмайди. Масалан, унинг «Сайлов тонгги» шеъри. Шеърда қофиябозликка берилиб кетилган. Бирор ақлли гап йўқ. «Табассум» шеърида» ёш қаламкаш севгисини изҳор қилган йигитни мазаҳ қилиб кулаётган қизга «Кулма, бу муҳаббат савдоси сенинг бошингга ҳам тушади» деса, «Гул бердингу дил бердинг» шеърида:

Лоламиди тутганинг,
Бағрим лоладек доғ-доғ,
Тезроқ кел ёр, кутаман,
Кутар у гулзор, у боғ

деб қуруқ оҳ-воҳ чекади. Бизнингча, бундай шеърлардан муҳтарам ихлосмандларимиз янгилик ололмайдилар.

Юсуф кўп вақт янги ташбиҳ ва мажозлар излайди. Ҳатто қофияда ҳам янгилик қидиради. У биладики, баъзан янги қофия ҳам янги фикр, образли гапларни эргаштириб келади. Бироқ янгилик деб «ёйиб — пайим» (4-бет), «самони — қониб» (6-бет), «нозинг—либосим» (12-бет) сингари оч, сохта қафияларни ишлатиши кишини ранжитади.

Ёш шоир ҳали изланишда бўлгани учун унда бундай нуқсонлар бўлиши табиий. Биз тенгдош ўртоғимизга яхши тилаклар тилаб, унинг ижодда янги «қўриқ»лар очмоғини, янги довонлардан ошмоғини истаймиз.

Хайриддин САЛОҲ
Анвар ЮСУПОВ.

[1]). Ю. ШОМАНСУР. «Меҳрингга тўймайман». УзССР Давлат бадиий адабиёт нашриёти, Тошкенг. 1962 йил. Редактор Тўлқин.

ТОНГОТАР ЎЙЛАРИ

Нур тиғли тонг отди,
Олтин тиғли тонг,
Ҳаётда бошланди
Минг турли оҳанг,
Минг турли севинчу,
Минг турли туйғу.
Минг турли ўйлару,
Минг турли кулгу!
Зуҳро юлдуз юмди
Мудроқ кўзини,
Булоқдан ювади
Бир қиз юзини.
Ювинар табиат
Дилин қилиб ром.
Сўнг айтар севинчдан:
Оппоқ тонг, салом!
Тонгнинг соф ҳавоси
Маза, даво-да,
Илиниб қолгандек
Бир куй ҳавода.
Мириқиб тинглагил,
Чўпон куйидир,
Куй билан уйғонди
Бу тонг ҳам адир.
Қулоққа чалинар
Боғдан хиргойи,
Мийиғида куйлар
Бир чол: бинойи.
Қўшиқ-ла уйғонди
Қишлоқ ҳам бу тонг,
Уфқда минг бўёқ,
Боғларда минг ранг.
Эй, ўртоқ, турсанг-чи,
Олтин тонгга боқ.
Эл уйғоқ,
Дил уйғоқ,
Коинот уйғоқ.
Туни билан жимжит
Бўлган кўчалар,
Боқ, жўшқин ҳаётнинг
Жомини чалар.
Одамлар лабида
Кўраман ханда
Шунинг-чун севинчим
Сиғмайди танга.
Дилимни қитиқлаб,
Шеър ёз дер, илҳом.
Нур тиғли тонг отди.
Кумуш тонг, салом!
Нур тиғли тонг отди.
Олтин тиғли тонг,
Атрофга боқаман:
Минг турли оҳанг,
Боғларда минг бўёқ,
Қирда минг хил ранг,
Олтин тиғли тонг!..

ТЎЛҚИН.

МУСОБАҚАДОШЛАР ДАЛАСИДА

КЎП НАРСА ЎРГАНДИК

Ўзаро текшириш катта мактаб деганлари рост экан. Мусобақадош бўлган Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ўзбекистон» колхозига келиб биз кўп нарса ўргандик. Шу кеча-кундузда қилинаётган ишларни кўриб қувондик.

Маълумки кейинги вақтларда оби-ҳаво ноқулай келгани туфайли айрим жойларда, шу жумладан «Ўзбекистон» колхозида қийинчиликлар юз берди. Бироқ азамат колхозчилар табиат инжиқликларини енгиб, сабзавот, картошка ва бошқа экинлардан юқори ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқдалар. Одамлардаги уюшқоқлик, руҳий кўтаринкилик, интизом бизни қойил қолдирди. Аслида дала ишларида 115 киши ишлаши лозим. Шу кунларда 476 киши ишлаб турипти.

Колхозда ер майдонини кенгайтириш ҳисобига эмас, балки ҳосилдорликни ошириш ҳисобига кўпроқ картошка етиштириш учун олиб борилаётган иш бизга ибратлидир. Масалан, колхозда йил бошида 280 гектар ернинг ҳар гектаридан 12 тоннадан ҳосил олиш, колхоз бўйича 3360 тонна картошка етиштириш белгиланган. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг мамлакатга кўпроқ картошка ва сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш тўғрисидаги Мурожаатига жавобан бу колхоз аъзолари ҳар гектар ердан 12 тонна ўрнига 18 тоннадан картошка етиштириш, жаъми картошка ҳосилини 5400 тоннага етказиш учун бел боғлаганлар. Шу туфайли далаларда экинларни қўшимча парвариш қилиш учун қизғин кураш бораяпти.

Далаларни айланиб помидорнинг ўз муддатида экилганини, ёғингарчиликдан кейин ҳосил бўлган қатқалоқлар йўқотилиб озиқлантирилганини кўрдик. Ҳар қайси бригадада маданий дала шийпонлари бор. Ҳамма ерда иссиқ овқат ташкил этилган.

Бу колхозда 9 гектар ерга экилган эртапишар Седов навли картошка бизнинг эътиборимизни жалб қилди. Ўзимиз етиштириб юрган картошкалар экилгандан сўнг 100—110 кунда пишади. Седов навли картошка 60 кунда пишар экан. «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози ҳам 1964 йилда шу нав картошкадан 5 тонна олиб экади. «Ўзбекистон»лик ўртоқлар бу картошка уруғини қандай асраш усулларини бизга ўргатиб қўйдилар.

«Калирабн» навли карам ҳам жуда ажойиб сервитаминли экан. Уни олмага ўхшаб арчиб шундай еса ҳам, овқатларга солса ҳам бўлади. Бу навли карамни кўпайтириш жуда фойдали.

Лекин текшириш вақтида баъзи камчиликларни ҳам учратдик. Кўп жойларда униб чиққан сабзининг ўзаклаб кетганини кўрдик. Демак сабзи уруғи саралаб экилмаган.

Колхознинг ўзида резоварларнинг уруғи етиштирилмас, сотиб олиб экилар экан. Бу албатта яхши эмас. Шундай яхши хўжалик ўз уруғига ҳам эга бўлса ёмон бўлмасди.

Биз текширган Мирзааҳмад Маҳмудов, Сайди Маликов, Тўлаган Маҳмудов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда лавлаги ва кузги пиёзларни ўт босиб кетган.

Чорвачиликда сут, гўшт етиштириш яхши. Бироқ жун ва тухум етиштириш планларининг бажарилиши хавф остида. Маълумки биринчи жун қирқиш тамом бўлди. Шунга қарамай пландаги 7200 тонна ўрнига 2606 килограмм жун тайёрланган. Иккинчи қирқишда қолган жунни олиш жуда қийин. Демак чорвачиликнинг бу соҳасига кам эътибор берилган.

Бу йил колхоз 90 минг дона тухум тайёрлаши лозим бўлса ҳозиргача фақат 31,5 минг дона тайёрланган. Текширишда колхоздаги товуқларнинг касалга чалинганлиги аниқланди. Лекин касал товуқларни соғлом товуқлар билан алмаштириш, жўжалар ҳисобига товуқларни кўпайтириш чоралари кўрилмаяпти.

«Ўзбекистон» колхози бақуввват, уюшган хўжалик, одамлари меҳнатсевар экан. Биз қайд этган баъзи камчиликлар ҳам бартараф қилинса яна ҳам яхши бўлар эди.

Н. ГУЛМАТОВ
Юқори Чирчиқ. «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозининг раиси.
Н. КОМИЛОВ
колхознинг трактор далачилик бригадаси бошлиғи.
Р. АБДУРАҲИМОВ
ферма мудири.
Б. ХАЛИЛОВ
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

БУРИЛИШ БЎЛМАСА...

Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Киров номли совхоз деҳқонлари 4800 гектар ерга чигит экиб, текис ундириб олдилар. Улар бу йил ана шу майдонларда 9600 тонна «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилганлар. Етти йилликнинг бешинчи йилида етиштирилган ҳосилнинг 5 минг тоннаси «зангори кема»лар ёрдамида териб олинади.

Хўш, совхоз меҳнаткашлари ана шу вазифаларни бажариш учун ҳозирги долзарб кунларда қандай иш олиб бораяптилар. Келинг яхшиси даладаги аҳвол ҳақида ҳикоя қилайлик. Мана, 5-бўлимнинг пахта далалари. Бу ерда карталарга кўз ташлаганингизда кўчат эмас, кўпроқ бегона ўт кўринади. Бундай бегона ўт билан қопланган майдонлар бўлимнинг қарийб 50 процентидан кўпроқ ерини ташкил этади. Ўз вақтида икки томонлама ишлов берилмаганлиги оқибатида баъзи бир картадаги кўчатлар сарғайиб кетган. Ўринбой Чуманов бошлиқ 3-бригаданинг майдони айниқса ачинарли аҳволда ётибди. Кўчатларнинг бегона ўтлар орасида қисилиб ривожланишдан орқада қолишига сабаб совхозда меҳнат интизомининг бўшашиб кетганлиги, мавжуд механизмлардан унумли фойдаланилмаётганлигидир. Мана, шу 5-бўлимдаги Ўринбой Чуманов бошлиқ бригадани олиб кўрайлик. Бригада деҳқонлари ихтиёрига 126 гектар ер бериб қўйилган. Лекин, улар ғўзаларни ўтдан тозалаш ўрнига ўз шолиларини ўташга чиқиб кетибдилар.

Совхознинг 4-бўлимига қарашли Усмон Сафаров бошлиқ бригада далалари ҳам ғоят ачинарли аҳволда. «136 гектар ерга чигит экиб текис ундириб олдик», дейди бригада бошлиғи ўртоқ Сафаров. Лекин 40 гектар ердаги кўчатимиз бегона ўт орасида нимжон бўлиб ётибди.

Шу бўлимдаги А. Ғойибов бошлиқ бригада деҳқонлари 83 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 19 ўрнига 25 центнердан ҳосил кўтариш учун халқ олдида сўз берганлар. Бу бригадага иккита агрегат бириктилган. Етарли ишчи кучига ҳам эга. Лекин бригаданинг пахта далаларида бўлсангиз дала ишлари кўнгилдагидек олиб борилмаётганлигига ишонч ҳосил қиласиз. Карта тепасига чиқариб қўйилган минерал ўғитлар ёғин-сочинда қолиб ўз кувватини йўқотаяпти. Бригада бошлиғи А. Ғойиповнинг ўзи тажрибали деҳқон ва моҳир механизатор ҳисобланади Лекин унинг қилаётган иши кишини ранжитади.

Бундай кўнгилсиз фактларни совхознинг бошқа бўлимларида ҳам учратиш мумкин. Мавжуд 1892 ишчи кучидан далада фақат 1300 киши меҳнат қилаяпти. Совхоз директори ўртоқ Н. Бойматовнинг айтишига қараганда ягана қилинмаган 1300 гектар майдон турибди. Эндигина 500 гектарга яқин ердаги ғўза озиқлантирилди, холос. Совхознинг пахта далаларини айланган киши кўнгилдагидек қилиб тозалаб қўйилган картани учратиши қийин. Совхоз раҳбарлари йўл қўйиб келинаётган камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб олиб мавжуд ишчи кучи ва агрегатлардан тўла ҳамда унумли фойдаланмасалар, барча майдондаги кўчатларни тўйдириб озиқлантириб ўз вақтида қондириб суғормасалар, бегона ўтдан тозаламасалар ўтган йилдагидай юзлари шувит бўлиб қолиши мумкин.

Янгийўллик пахтакорларнинг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари куни кеча ана шу совхоз далаларида бўлганларида юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар Шунингдек мусобақадошлар ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли. Калинин номли. Энгельс номли колхозларда ғўза парваришида йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни аниқлаб, уларни бартараф этиш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар.

С. ШОКАРИМОВ.

ЯНГИЙЎЛДА АДАБИЁТ ВА САНЪАТ КУНИ

Янгийўлдаги район Маданият уйи яқинда ишчилар, инженер-техник ходимлар, мактаб ўқувчилари ва колхоз меҳнаткашлари билан гавжум бўлди. Бу ерда традицияга айланиб қолган адабиёт ва санъат ходимлари билан учрашувга бағишланган йиғилиш ўтказилди. СССР халқ артисткаси Сора Эшонтўраева сўзга чиқиб, Москвада бўлиб ўтган партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат ходимлари билан учрашувлари ҳамда ижодий ходимларимиз олдида турган улкан вазифалар ҳақида тўлқинланиб гапирди.

Шундан сўнг йиғилганлар олдида шоирлардан Ш. Ғуломов. А. Турумбетов, Рашид Мурод, Черкас Али ўзларининг партия, Ватан, меҳнат ва халқимизнинг шонли қаҳрамонликларини тараннум этувчи шеърларини ўқиб бердилар.

Бу ерга меҳмон бўлиб келган Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театри ижодий коллективи ўзининг энг яхши саҳна асарлари бўлган Уйғуннинг «Шубҳа», Иззат Султоннинг «Имон», Яшин ва А. Умарийларнинг «Ҳамза», Абдулла Қаҳҳорнинг «Тобутдан товуш» пьесаларидан саҳналар кўрсатишди. Айниқса, театр артистларидан СССР халқ артисти Олим Хўжаев, республика халқ артистларидан С. Олимов, И. Болтаева, Х. Хўжаева, Қ. Хўжаев, З. Муҳаммаджонов, С. Табибуллаев, шунингдек республикада хизмат кўрсатган артистка Я. Абдуллаева ва бошқа артистларнинг чиқишлари зўр қарсаклар билан кутиб олинди.

Адабиёт ва санъат ходимларининг янгийўллик меҳнаткашларга кўрсатган бу маданий хизматлари йиғилган томошабинларда зўр таассурот қолдирди.

Тошкент область Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида ажойиб халқ талантлари етишиб чиқди. Колхоз ашула ва рақс ансамбли қатнашчилари ўзларининг дилларни ром этувчи санъатлари билан ҳатто Москва томошабинларини ҳам мафтун эта олди. Бу ижодий коллектив эришган катта муваффақиятларини СССР Маданият министрлиги ҳамда касаба союзлари Марказий Комитети муносиб тақдирлаб, Фахрий ёрлиқлар билан мукофотлади. Сиз кўриб турган бу суратда ансамблнинг бир группа рақкосалари «Пилла» рақсини ижро этмоқдалар.

В. Кожевников ва Р. Шамсутдинов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

1

ҲАЁТ ЎҒРИСИ

ҲИКОЯ

«Янгиобод» колхозининг радиоузели пойтахт театри артистлари ижросида концерт берилишини эълон қилди. Сўнг катта чойхонада театр вакили пайдо бўлди.

— Э, Аминжонмисиз, пешвоз чиқди чойхоначи ёғоч оёғини ғижирлатиб, — келсинлар, наволардан эшитар эканмиз-да.

Аминжон чойхоначи билан илиқ сўрашиб, юқори сўрига кўтарилди унинг сатҳини мўлжаллаб кўрди, шу ердан туриб атрофга боқди. Чойхона ёнидан тош кўча ўтган. Рўпарада ғишт дўкони ва колхоз омбори. Ундан нарироқда чўкиб бораётган масчит. Уни назардан четлатиш учунми, атрофини терак билан ўриб қўйишган. Чойхонанинг икки ёнида боғли ҳовлилар, эски иморатлар Илгарилари Ҳайдаробод номи билан юритилган кўҳна қишлоқнинг ўртаси шу ер бўлган.

Аминжон нима учундир эски масчитга кўпроқ тикилди, нимагадир эслаб чуқур уҳ тортди. Бу масчит бир вақтлар одамларнинг бўғзига пичоқ қадатган. Шариат пешволари ҳақ устидан ноҳақ патво бериб юборганлар. Ўша ўргимчак уяси ҳали ҳам ишларди. Кимдир унинг остонасини супуриб, узилиб ётган тўр қафас ипларини улаб юрарди. Унинг сўписи омбор қоровули Зайниддин қори эди.

2

— Қишлоғимиз тузукми? — чойхоначининг саволи Аминжонни ҳушига келтирди. — Бу жой эски ўрни, Аминжон. Колхозчиларимиз кўпчилиги янги посёлкага жой солиб чиқиб кетишди. Ҳув ана, янги посёлка...

Аминжон олисга қаради... Турна қатор оқ уйлар...

— Раис акам бу йил катта клуб қурамиз, деб юриптилар, — деди чойхоначи ва бирдан гапини ўзгартирди. — Скамейка қўйдиринглар, дедингизми?

— Ҳа, сўрилар торлик қилади, одам сиғмайди.

— Ҳамма колхозчилар келишса кўчаям торлиқ қилади, томга чиқишади.

— Раис ҳаммани олиб келамиз, бир мириқиб томоша қилишсин, — деди.

Шундай ҳам бўлди. Ҳаммаёқни одам босиб кетди. Ҳатто масчит сўписи кекса Зайниддин қоригача келди. У кўчанинг нариги бетида ҳассасига таяниб турарди. Аминжон пастга тушиб кўчадаги ёш-ялангларни тинчлатди, сўпига сўрига чиқинг, деди. Чол шу ер ҳам бўлаверади, деганда бошини қимирлатди, сўнг Аминжондан «булар қаерлик артистлар, болам?» деб сўраб қолди.

— Аслида шу ерлик артистлар, — жавоб берди Аминжон.

— Шу ерлик?! — Чол елкасини қисди.

— Сиз билмайсиз, ота. Бир вақтлар шу қишлоқдан Шаҳрихон деган санъаткор чиққан экан...

— Шаҳрихон?!

— Ҳа, Шаҳрихон! Унинг Зайниддин деган эри бўлган экан, У, диндорларнинг патвоси билан ўз хотинини пичоқлаган экан. Бу ерга келганлар Шаҳрихоннинг қизи, менинг турмуш ўртоғим

3

Шаҳлохон ва бизнинг қизимиз Комилахонлар...

Аминжон шундай деди-ю, саҳнага шошилди. Бу сўзлар Зайниддин чолнинг аъзойи-баданини титратиб юборди, юраги ўйнади, боши айланди, кўзлари юмилиб, соқолидан ёш думалади. Оёқлари дармонсизланиб ўтириб қолди. Йигитлардан бири унга дарров стул тутди...

Концерт бошланган эди Бир-икки машқ уйиндан кейин конферансье навбат ёш артисткамиз Комилахонга деб эълон қилди. Саҳнага ўн етти—ўн саккиз ёшлар чамаси дўмбоққина қиз чиқди. Унинг атлас кўйлаги ўзига ярашган. Майда қилиб ўрилган сочларини ўйнаб, музика оҳангига сал тебранган куйи ашула бошлади. Овози ширали, авжи ёқимли Зайниддин чолнинг кўзлари кичрайиб, бетоқат бўлди, ўрнидан туриб қизга тикилди. Комилахоннинг овози ҳам кўриниши ҳам марҳум бувиси Шаҳрихонни эслатарди.

... 1925 йил. Зайниддиннинг йигитлик кезлари. У ҳозир ўзи ўтирган жойдаги дўконда устози Юсуп паранг қўл остида этик тикарди. Худди мана шу чойхонадан икки ҳовли нарида, Шаҳрихон билан турарди. Шаҳрихон ушх эди — ашула айтишни, дутор чалишни яхши кўрарди. Зайниддин ҳам қараб ўтирмай, қўлига тамбур олиб унга жўр бўларди. Бундай хонаки концерт уларни овутарди, эркаларди...

Чол бошини кўтариб, саҳнага мўлтиллади. Аминжон тамбур чертар, Комилахон бўлса ашула айтарди.

... Бир куни Юсуп парангнинг дўконига ўттиз ёшлардаги бир киши келди. Оқ яктак устидан шойи белбоғ боғлаган, билагида бекасам тўн, оёғида хром этик, Қопқора мўйлаби бежирим

4

қилиб тарашланган. Бошидаги дўпписи худди ҳозиргина нинадан чиққандай.

— Умар Нажимий, — отини айтиб сўрашди у Юсуп паранг билан, кейин «Зайниддин қоримасиз?» деб унинг билан кўришди ва қўшиб қўйди. «Яхши ном тез тарқалади. Қўшиқларингизни мақташди, хурсанд бўлдим».

Зайниддин мақтовдан уялдими, юзига қизиллик югурди. Юсуп паранг уни хижолатдан қутқармоқчи бўлиб, «бола ёш, уста кўрмаган ҳали, домла» деб ёқлади.

— Уста топамиз, — деди Нажимий ва бир зум жим туриб, гапини давом этказди, — мени райондан юборишди. Саводсизликни битириш курси очасан, кейин Зайниддин қорига ўхшаган ёшларни тўплаб труппа ташкил қиласан, дейишди. Қалай сизнингча, уста ака, иш бошласак бўладими?

Юсуп паранг ўйланиб қолди, У, кўз ойнагини ярқироқ пешонасига кўтариб хиёл кулди ва шу турişда «саводсизликни битириш хосиятли иш, бунисига-ку жон деймиз. Труппага келганда, уёғи ўзингизга аён» деди. Нажимий қўшимча қилди:

Саводсизликни битириш курсига ҳаммангиз қатнашасиз. Труппага... — Нажимий ўйланиб қолди, кейин Зайниддинга бир қараб қўйиб деди: — Мана, Зайниддин қори бор, Турди полвон деган йигит ҳам қўшиқни яхши айтармиш. Қизлардан Шаҳрихон, Олтиной, Бибимукаррам...

Юсуп паранг ялт этиб Нажимийга қаради ва бошини чайқади.

Нажимий жилмайиб кулди, кейин тушунтириб: — Мен бир муаллимман. Агар мен кишилар

(Давоми тўртинчи бетда).

ФЕСТИВАЛГА МАРХАМАТ!

ГРЕК СИЁСИЙ ЭМИГРАНТЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Қарийб 14 йилдирки, грек сиёсий эмигрантлари республикамизда яшаб келмоқдалар. Улар келган кунлариданоқ Совет ҳукуматининг чексиз ғамхўрлиги билан қуршаб олинди. Уларнинг ҳар томонлама камолатга эришишлари учун ҳамма имкониятлар муҳайё. Грек сиёсий эмигрантларидан кўпчилиги Совет Иттифоқидаги олий ва ўрта махсус ўқув юртларини муваффақиятли тамомладилар. Минглаб грек сиёсий эмигрантлари коммунизм қурувчилар билан ёнма-ён туриб саноат ва қурилиш корхоналарида фаол меҳнат қилишяпти. Уларнинг кўпчилиги раҳбарлик ишларига кўтарилди.

Ўтган йилларда сиёсий эмигрантлар коллективларининг социал состави тубдан ўзгарди. Мамлакатимизга келган грек ёшларининг кўпчилиги камбағал деҳқон оиласида туғилган бўлиб, оғир ҳаёт кечиришарди. Эндиликда эса улар малакали саноат ишчилари ҳисобланади. Улар ишлаб чиқаришда ва илғор совет фанининг турли соҳаларида раҳбарлик вазифаларини эгаллаб туришипти.

Грек сиёсий эмигрантларининг миллий маданияти ва халқ ижоди ҳам кундан-кунга барқ уриб ривожланмоқда Ҳар йили улар миллий байрамларини шоду-хуррамлик билан нишонлайдилар.

Спартакиадалар ўтказиш традицияга айланиб қолди. Ҳар сафар спартакиада тантаналарини нишонлаш учун улар пойтахтдаги «Динамо» стадионига йўл оладилар. Спартакиада шодиёналари халқ байрамига айланиб кетади.

Грек сиёсий эмигрантлари партия комитети 1963 йилда биринчи фестивални ўтказишга қарор қилди. Бу фестиваль «Тинчлик-Ватан, Дўстлик-Меҳнат!» деган шиор остида ўтказилади. Фестивални ўтказишдан мақсад грек сиёсий эмигрантларнинг кураш олиб бораётган Греция халқи билан бирдамлигини мустаҳкамлаш, уларнинг маданий, савияси ва бадиий талантини ривожлантиришдан иборатдир. Шунингдек, бу тадбир уларни коммунистик идеал ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди. Биринчи фестивалда грек сиёсий эмигрантларнинг уч авлоди ўз талантини намойиш қилади.

Фестиваль ўтказиш ҳақидаги хушхабар сиёсий эмигрантлар томонидан қизғин кутиб олинди. Улар бу байрамга якдиллик билан қатнашиш истагини билдирдилар. Ҳамма грек шаҳарчаларида хор, рақс группалари, халқ чолғу асбоблари оркестри, дуэт ва триолар ташкил топди. Драма тўгараги коллективлари эса фестивалга бағишлаб 14 та саҳна асарини тайёрлашди. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги грек ҳаваскорларига яқиндан ёрдам кўрсатмоқда. Энг яхши артистлар ҳаваскорлар билан иш олиб бормоқда.

Фестивалга тайёргарлик кўриш жараёнида кўпгина ҳаваскорлар ўз талантларини намойиш қилдилар. Қизғин тайёргарлик, намойиш қилинадиган репертуар программалари номерларининг ранг-баранглиги фестивалнинг муваффақиятли ўтишидан далолат бериб турипти.

Шу кунларда грек шаҳарчалари байрам қиёфасига кирган. Фестиваль афишалари кўзга ташланади. Байрамни ўтказиш муносабати билан фестиваль эмблемаси акс эттирилган значок ҳам ишланди. Уни ленинградликлар тайёрлаб беришди. Фестиваль тантаналарига халқ демократик мамлакатларида яшаётган грек сиёсий эмигрантлари ҳам таклиф этиладди. Фестивалда, шубҳасиз совет меҳнаткашларининг вакиллари ҳам иштирок этадилар.

Фестиваль бугун пойтахтдаги «Динамо» стадионида очилади. Байрам кунларида кўпгина бадиий чиқишлар бўлади. Саҳналарда ва эстрадаларда 1800 ижрочи ўз талантини намойиш қилади. Программага мувофиқ фестиваль томошалари грек шаҳарчалари умумий хорининг чиқиши билан бошланади. Хорларни 200 киши ижро этади. Фестивалнинг биринчи кунида катта концерт қўйиб берилади, спорт мусобақалари ўтказилади. Меҳнаткашларнинг шодиёнаси халқ сайилига айланиб кетади.

Фестиваль кунларида ўйин-кулги тобора авжига минади. Тошкентдаги Тельман номли маданият ва истироҳат паркида, Максим Горький номли рус драма театрида, сиёсий эмигрантлар клубида бўлиб ўтадиган фестиваль шодиёналари қувноқ қўшиқлар ва мазмунли спектакллар билан уланиб кетади. Грек кинофильмлари ҳам намойиш қилинади. Қизиқарли учрашувлар бўлади. Биринчи июнда — болаларни ҳимоя қилиш халқаро кунида Тельман номли маданият ва истироҳат паркида болалар фестивали ўтказилади. Фестиваль 3-июнгача давом этади. Унинг якунловчи концерти Алишер Навоий номли опера ва балет театрида бўлади. Бу дўстлик концертида Ўзбекистон санъат усталари ҳам иштирок этадилар.

Фестивалда яхши кўрсаткичга эришган энг яхши коллективлар Грек Халқ Театри аъзолиги ҳужжати билан мукофотланади.

А. БОРИСЕНКО.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

„ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ"

Журналнинг май сони босмадан чиқди. Журналда Тошкент шаҳар партия ташкилотида раҳбар кадрлар билан олиб борилаётган ғоявий-тарбиявий ишлар тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг қарори босилган.

Бу сонда «Омманинг ғоявий эътиқодини ва меҳнатдаги активлигини муттасил оширайлик» сарлавҳали бошмақолани, Н. С. Хрушчевнинг «СССРда коммунизм қурилиши ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш» масалаларига бағишланган докладлари, нутқлари ва ҳужжатларининг V ва VI томларининг чиқиши муносабати билан иқтисод фанлари кандидатлари В. Халтурина, И. Тарасюк, С. Хейфецларнинг «Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг назарияси ва практикасига қўшилган катта ҳисса», тарих фанлари кандидати С. Бергернинг «Халқаро ишчилар ҳаракатининг бирлиги учун К. Маркс ва Ф. Энгельс олиб борган кураш тарихидан», фалсафа фанлари кандидати Ф. Қосимзоданинг «Ўзбек ва озарбайжон халқларининг дўстлиги ва қардошларча ҳамкорлиги» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

Булардан ташқари «Иқтисодий темада» рубрикаси остида пахтачилик бўйича Ўрта Осиё Давлат комитетининг раиси В. Куликовнинг «Ўрта Осиё ва Қозоғистон пахтакорларининг ватанпарварлик бурчи», И. Бабковнинг «Химия ва қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш» сарлавҳали мақолалари ҳам журнал саҳифасидан ўрин олган.

„ЎЗБЕКИСТОН"

Журналнинг бешинчи сони ранг-баранг қизиқарли материаллар билан босмадан чиқди.

Журналда Р. Соколовскийнинг «34-мактаб инженерлари», Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг радио эшиттириш ва телевидение бўйича комитети раисининг ўринбосари И. Усмоновнинг «Эфирда ва зангори экранларда», Г. Альмуҳамедовнинг «Уларни москваликлар олқишладилар», Д. Полинининнинг «Ҳамма билетлар сотилган» фотоочеркларини ўқиш мумкин.

Журналнинг бу сонида берилган филология фанлари доктори Иззат Султоновнинг «Катта талант» сарлавҳали мақоласи совет адабиётининг кекса намояндаларидан бири, Ҳамза билан бир қаторда ўзбек совет поэзиясига асос солган Ғафур Ғулом туғилган куннинг 60 йиллик юбилейига бағишланган.

Булардан ташқари Борис Пармузиннинг янги шеърлари, Константин Волковнинг «Учрашув», Саид Муратбековнинг «Райгул», Ян Полишчукнинг «Кутилмаган ҳодиса» ҳикоялари ҳам журнал саҳифасидан ўрин олган.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

ТОКИО, 24 май. (ТАСС). Япониядa бугунги газеталарнинг ҳаммаси Совет Иттифоқи ва Куба Республикаси халқларининг дўстлигига бағишланган митингда Н. С. Хрушчев ва Фидель Кастронинг нутқи ҳақидаги хабарларни кўринарли жойларда босиб чиқардилар.

Газеталар бу хабарларнинг сарлавҳаларида: «Агар Америка империалистлари Кубага яна таҳдид қилар эканлар, Совет Иттифоқи уни қатъий ҳимоя қилади» («Санкэй симбун»), «АҚШнинг Кубага қарши янги агрессияси ўтган йилдагидан ҳам каттароқ хавф туғдиради» («Нихон кейдзай»), «Куба билан муносабатларнинг мустаҳкамланиши» («Иомиури») деб таъкидлайдилар.

Газеталар Н. С. Хрушчевнинг ўз нутқида агар АҚШ Кубага ҳужум қилмаслик ҳақидаги ваъдаларини бузадиган бўлса, жаҳон ўтган йилдагидан кўра каттароқ хавф остида қолади, деган сўзларини уқтириб кўрсатадилар.

Куба халқининг хизмати тақдирланди

ГАВАНА, 24 май. ТАСС мухбири М. БУЗИВСКИЙ хабар беради: Куба революциясининг йўлбошчиси, бош министр Фидель Кастрога Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлиги тўғрисидаги хабар Озодлик оролининг ҳамма қисмига жуда тез ёйилди. Кубаликлар бундай демоқдалар: Бу хабар бутун халқимиз учун қувончли хабардир. Бу — совет халқининг йўлбошчимизга ва бутун Куба халқига самимий дўстлик ва меҳр-муҳаббат туйғуларини ифода этувчи янги далилдир.

Куба ёзувчилар ва санъат ходимлари союзи президенти, Кубанинг таниқли шоири Николас Гильен сизнинг мухбирингиз билан суҳбатда Куба халқининг фикрини изҳор қилиб, қуйидагиларни айтди: «Мен кубалик сифатида йўлбошчимиз Фидель Кастрога Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилиб, унга нисбатан кўрсатилган зўр ҳурмат туфайли бениҳоя қувондим. Бу мукофот Куба халқининг ўз озодлиги учун курашдаги хизматларини, унинг Америка империализмига қарши Фидель Кастро раҳбарлигида олиб бораётган қаҳрамонона курашини тақдирлаш демакдир.

Нигерия федерациясининг пойтахти Лагосда қарийб 400 минг киши яшайди. Бу ердаги маҳаллий аҳоли эски уйларда туради. Суратда: Лагос кўчаларининг бирида.

В. Карленко фотоси, ТАСС фотохроникаси.

БИЗ БЕНИҲОЯ ХУРСАНДМИЗ

ГАВАНА, 24 май. (ТАСС). Ўртоқ Фидель Кастрога Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлиги тўғрисидаги хабарни олиб, Куба Республикасининг президенти Освальдо Дортикос Торрадо ТАСС мухбирига бундай деди: «Биз ўртоғимиз Фидель Кастрога Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилиб, Ленин ордени ва «Олтин юлдуз» медали — қардош мамлакатнинг энг олий мукофоти топширилганлигини билиб, бениҳоя хурсанд бўлдик.

Бу ҳол Куба революциясининг аҳамиятини ҳамда унинг йўлбошчисининг таланти жаҳонда биринчи социалистик мамлакат томонидан танилганлигини кўрсатади. Фиделга шу юксак унвон берилганлиги муносабати билан, бугун биз, ҳамма кубаликлар ўзимизни мукофотланган деб ҳис қиламиз».

АРГЕНТИНАДА ЯНГИ ҲУКУМАТ

БУЭНОС-АЙРЕС, 24 май. (ТАСС). Аргентинада икки ҳафта давом этган ҳукумат танглиги тугади. Президент Гидонинг янги ҳукумати тузилди. Ташқи ишлар министри қилиб генерал Хуан Карлос Кордини тайинланди. Экономика министри лавозимини Мартинес де Ос эгаллади.

„МУЗ АЙИҚ" ТЎХТАМАЁТИР

Уст-устига ястаниб ётган жимжимадор қояли тоғ ва баланд тепаликлар. Тоғ ўзининг ўткир чўққилари билан қуюқ булутлар тизмасини тешиб ўтган ва осмоннинг «еттинчи қавати»гача чўзилгандек туюлади. Биз Помирнинг Дальний посёлкасига томон учиб бормоқдамиз. У ерда «Медвежий («Айиқ») музлиги шиддат билан сурилмоқда. Посёлкадан олинган биринчи радиограммада Ванч дарёси водисига ҳаддан ташқари кучли тезлик билан музликнинг етти километрлик тили тушиб келаётганлиги хабар берилган эди.

400 миллион тонналик музнинг таъқиби остида Дальний геологлари эҳтиёт позициясига чекинишга мажбур бўлдилар. Трёвога билан кўтарилган автоколонна посёлкадан одамларни тез олиб чиқиб кетди. Одамлар Ванч оқими бўйлаб 6 километр пастга тушишди.

— Эҳтиётроқ бўлишга тўғри келади, — дейди гидрографик партиянинг бошлиғи Ю. Усков.— «Айиқ» музлигининг Федченко музлиги билан туташиб кетганлигини ҳисобга олишимиз керак. Федченко музлиги эса ўзида улкан сув запасларини сақлайди. Бу сув Волга дарёсида икки йил оқиб ўтган сувнинг миқдорига тенгдир.

Музлик ҳозир икки километр пастга тушди. У Абдуқаҳҳор тоғ дарёсини тўсиб қўйди. Унинг тўсилишидан узунлиги 1000 метр ва кенглиги 150 метр келадиган янги кўл пайдо бўлди. Бу кўлнинг чуқурлиги саккиз қаватлик уйга тенг келади. Иккинчи дарё — Дўстироз ҳам тўсилиб қолди. Музликнинг ҳаракат тезлиги эса ҳали ҳам камайгани йўқ. Суткасига 45-50 метр тезлик билан тушмоқда. «Айиқ» музлиги парчаланаётган муз қатламларининг қулоқни қоматга келтирувчи гумбурлари остида отилаётган лавага ўхшаб тўхтовсиз пастга тушиб келмоқда.

В. СУРКОВ.
«Известия»дан.

АФҒОНИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 44 ЙИЛЛИГИГА

Яхши қўшничилик самараси

Эртага жанубдаги қўшнимиз ва дўстимиз Афғонистон ўз мустақиллигининг 44 йиллигини нишонлайди.

Афғон халқи ўтмишда ўз мустақиллигини сақлаб қолиш учун инглиз босқинчиларига қарши мардона кураш олиб борди. В. И. Ленин инглиз империалистларининг мустамлакачилик сиёсатини фош қилиб, уларнинг мақсади Афғонистонни босиб олиш ва бу ердан Ўрта Осиёга бостириб киришдан иборат эканлигини кўрсатган эди. Дарҳақиқат, инглиз мустамлакачилари Советлар мамлакатига ҳужум қилиш учун Афғонистонни ҳарбий плацдармга айлантирмоқчи бўлдилар. Бироқ улар бу ёвуз мақсадларига эриша олмадилар. Афғон халқи босқинчиларга қарши озодлик курашини кучайтириб юборди.

Инглиз империалистлари 1919 йил баҳорида Афғонистонга қарши яна уруш бошлаганида жасур афғон халқи уларга кескин зарба берди ва ғалабага эришди. Шундай қилиб, 1919 йил 27 майда Афғонистон озод ва мустақил давлат деб эълон қилинди.

В. И. Ленин бошлиқ ёш Совет Республикаси Афғонистон мустақиллигини биринчи бўлиб таниди ва у билан дипломатик муносабатлар ўрнатди. 1921 йил 28 февралда Москвада Совет Россияси билан Афғонистон ўртасида дўстлик муносабатлари ўрнатиш ҳақида шартнома тузилди. Бу — Афғонистоннинг буюк давлат билан тузган биринчи тенг ҳуқуқли шартномаси эди. Совет ва афғон халқлари ўртасидаги дўстлик шу тариқа мустаҳкамланиб борди.

Совет Иттифоқи дўст Афғонистон давлатига миллий экономика ва маданиятни тараққий эттиришда яқиндан ёрдам бериб келмоқда. СССРнинг беғараз ва самимий кўмаги билан Афғонистонда 17 корхона ва муассаса, шу жумладан йирик авторемонт заводи, нон комбинати, тегирмонлар, асфальт-бетон заводи, нефть базалари, дарё порти ва бошқа иншоотлар қад кўтарди.

Кейинги 2—3 йил ичида мамлакатда совет мутахассисларининг ёрдами билан янги-янги қурилишлар барпо қилинди. Пули Хумридаги 9 минг киловатт қувватли автоматик гидроэлектростанция, Герируд дарёси устига қурилган 410 метрли янги кўприк, мамлакат шимолида ишга туширилган газ қудуқлари шулар жумласидандир.

Яқинда Афғонистон пойтахти Кобилда Совет Иттифоқининг ёрдами билан халқаро аэропорт ишга туширилди. Аэропорт энг янги асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Бу ерда она ва болалар уйи, почта, телеграф, ресторан ва бошқа хизмат қилиш жойлари бор. Совет қурувчилари аэропорт қурилиши жараёнида 1500 дан ортиқ афғонни ҳар турли касбга ўргатдилар.

Ҳозирги вақтда эса Совет Иттифоқининг моддий-техника ёрдами билан Афғонистонда йирик Наглу электр станцияси Жалолобод канали, Кобилда уй-жой қурилишини ривожлантириш, умумий узунлиги 1300 километр бўлган автомобиль йўллари ва бошқа қурилиш ишлари олиб борилаяпти. Яқинда Жалолобод канали суви билан суғориладиган ерларда давлатга қарашли тўртта механизациялашган қишлоқ хўжалик фермаси ташкил қилиш юзасидан ҳар иккала ҳукумат ўртасида битим имзоланди. Совет ҳукумати 10 минг гектар майдонни эгаллаган ана шу фермаларни ташкил этишда, шунингдек 14 минг гектар майдондаги ирригация-мелиорация ишларини амалга оширишда 1967 йилгача Афғонистонга техника ёрдами кўрсатади.

Афғон халқи 1962 йил март ойида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг биринчи беш йиллик планини муваффақият билан бажарди ва иккинчи беш йиллик (1962—1967) планни амалга оширишга киришди.

Иккинчи беш йиллик планни бажаришда ҳам Совет Иттифоқи Афғонистонга катта ёрдам кўрсатмоқда. Шу мақсадда Москвада 1961 йил октябрида иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисида совет-афғон битими имзоланди. Битимга биноан, Совет ҳукумати Афғонистонга нефть, химия, озиқ-овқат саноати қурилишида, қишлоқ хўжалиги ва йўл қурилишини ривожлантиришда, табиий бойликларни қидириб топишда ва бошқа ишларни бажаришда ёрдам беради.

Афғонистон ҳукумати ўз ташқи сиёсатида бетарафлик, ҳарбий блокларда қатнашмаслик, бошқа мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш йўлини тутмоқда.

Ўзбек халқи билан афғон халқи ўртасидаги муносабатлар ҳам кун сайин ривожланиб боряпти. Совет Ўзбекистони Афғонистонда саноат корхоналарини лойиҳалаш ва қуришда, миллий кадрлар тайёрлашда ва бошқа ишларни бажаришда кўмаклашмоқда.

«Ташсельмаш», «Таштрансмаш» заводлари, Андижондаги машинасозлик заводи, Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар, Тошкент газламалари Афғонистонга ҳам юбориб турилибди.

Афғонистон халқининг миллий байрами кунида барча совет кишилари қатори ўзбек меҳнаткашлари ҳам қардош афғон халқига қизғин салом йўллайдилар ҳамда экономика ва маданиятни янада ривожлантиришда унга катта муваффақиятлар тилайдилар.

И. УСМОНОВ
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИККИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг иккинчи сессияси шу йил 28 май, кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида чақирилади.

Сессиянинг кун тартиби қуйидагича:

1. Шаҳар аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида.
2. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар маҳаллий Советлари ижроия комитетлари, бошқармалар ва ташкилотлар томонидан шаҳардаги турар жой майдонларини рўйхатга олиш, тақсимлаш ва алмаштиришга қабул қилиш тартиби тўғрисида.
3. Шаҳарни ободонлаштириш, санитария ҳолати ва жамоат тартиби қоидалари тўғрисида.

Депутатлар шу бинонинг ўзида 28 май кундуз соат 13 дан рўйхатга олинади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

ОБ-ҲАВО

Бугун Тошкент шаҳри, области ва яйловларда ҳаво бироз булутланиб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Эрталаб Тошкентда 14-16, область районлари ва яйловларда 14-18, кундузи Тошкентда 28-30, область районлари ва яйловларда 26-30 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида. 12.00 — **Физкультура билан шуғулланинг**, 12.20 — **Қутқарувчи таёқ**, (мультипликацион фильм, болалар учун), 12.35 — **Валерий Чкалов** номли бадиий фильм, 14.00 — **Инглиз тили дарси**.

Ўзбек тилида: 14.40 — **Одам-амфибия** номли бадиий фильм.

Рус тилида: 18.00 — **Мурзилка ва полвон, Дангаса айиқ** (мультипликацион фильмлар).

Ўзбек тилида: 18.50 — **Студентлар учун**, 19.50 — **Телевизион янгиликлар**, 20.05 — **Кинофильмлардан ашула ва рақслар**.

Рус тилида: 20.45 — **Телевизион янгиликлар**, 21.00 — **Эстрада концерти** (телетомошабинлар хатига мувофиқ). 21.45 — **Новости дня** киножурнали ва **Шайтон тузоғи** номли бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00дан — **Фрунзе телевидение студияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/V да кундуз **Жизель**, кечқурун **Кармен**, 28/V да **Майсара**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/V да кундуз **Булутлар тарқалса**.. кечқурун **Тобутдан товуш**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/V да **Тошболта ошиқ**, 27/V да **Алпомиш**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Очилган сир (кеч соат 7 гача). **Етти ака-укага етти келин** (кеч соат 7, 8.45 минут ва 10 да) — «ВАТАН».

Ўйин-кулги кечаси — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Пароль-«Виктория» — НАВОИЙ номли (кеч соат 5 да).

Биринчи аср кишиси — НАВОИЙ номли (кеч соат 5 дан).

Дада сотиб олдим — «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Мардлик ва олижаноблик — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ҳақиқат учун кураш кундуз соат 12 ва кеч 9 да). **Низо боиси** (кундуз соат 3 ярим, кеч 5 ярим ва 7-10 минутда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

ЁЗГИ БИНОДА:

(Кечки сеанслар соат 8.45 минут ва 10 ярimda бошланади).

Симладаги севги — «ВАТАН».

Пароль — «ВИКТОРИЯ» — НАВОИЙ номли.

Етти азамат — «ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.

Низо боиси — ТЕЛЬМАН номли, «ПАХТАКОР».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
26, 27, 28, 29 майда
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ

Катта концертлари

Концертларда: СССР халқ артисти Давлат мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Берта Давидова, Қундуз Мирнаримова, Коммуна Исмоилова**, солистлардан **Эргаш Йўлдошев, Толибжон Бадиновлар** қатнашади.

Фахриддин Содиқов раҳбарлигидаги ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

1963 йил 5 июнь кундуз соат 2 да. Тошкент давлат медицина институти даволаш ва стоматология факультетининг илмий совети мажлисида (акт зали)

О. Г. Морозова

медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистон ССР Фарғона водийси иқлими шароитида чиллашир (спру) касаллиги» деган темада.

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

1963 йил 5 июнь кундуз соат 3 да. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Геология фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Братск кўчаси, 33-уй, Геология институтининг конференц-зали)

Ю. А. Федотов

геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Қорақалпоғистоннинг геологик тузилиши ва нефть-газдорлигининг истиқболи» деган темада.

Диссертация билан Братск кўчаси, 33. уйдаги кутубхонада танишиш мумкин.

Партия-давлат контроли Тошкент область ва шаҳар комитетлари, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар ва Фрунзе район комитетлари Фрунзе район партия-давлат контроли комитетининг раиси К. Т. Турсуновга отаси **Турсун СОДИҚОВНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

5

ҲАЁТ ЎҒРИСИ

(Боши учинчи бетда).

саводини чиқариб, кўзини очсам, истаганлар учун музика ўргатсам ёмон ниятда бўлган бўламанми, уста.— деди.

Буни ёмон ният деб бўлмайди, албатта.

— Ҳа, баракалла, ёмон ният деб бўлмайди.

Нажимий суҳбатдан қаноат ҳосил қилиб хайрлашди...

Хаёлнинг тагига етолмаётган чол бошини қўллари орасидан олиб яна саҳнага тикилди. Бу сафар у ерда Аминжоннинг овози янграр, созандалар унга жўр бўларди. Зайниддин қори ҳам бир вақтлар «Сайдинг қўябер, сайёд»ни яхши айтарди. Ана шу қўшиғи учун уни «қори» лақаби билан атайдиган бўлишган эди. Зайниддин қорининг вужудини қалтироқ босди, у ёшлигини, қўшиқ айтиб юрган вақтларини эслади.

...Домла Нажимий келиб кетгандан икки кун кейин Зайниддин ҳам, Шаҳрихон ҳам саводсизликни битириш курсига боришди. Эркаклар бошқа, хотин-қизлар бошқа хонада ўқиди. Бу орада труппа ҳам тузилди. Ёшлар ўз концертлари билан қишлоқ аҳолисини хурсанд қилишга тайёргарлик кўра бошладилар. Кишиларнинг кўнгилидаям, далаларда ҳам баҳор кеза бошлади. Шундай кунларнинг бирида Юсуп паранг Зайниддинни масчитга чақирди. Зайниддин устозининг сўзидан ўтолмади.

Зайниддин масчитга кирганда бир тўда саллаликка кўзи тушди. Тўрда Шокирбой ўтирибди. У, косасидан бўртиб чиққан кўзларини Зайниддинга тикди, кейин ёнидаги Товфиқ эшонга қаради. Орқликдан ёноқ-суяклари билиниб қолган, рангги сарғайиб кетган, юзининг териси соқолсиз иягига йиғилиб буришган эшон ингичка овоз билан гап бошлади:

— Ашулачи Зайниддин қори Зуфар ўғли сизмисиз?

— Шундай, тақсир.

— Ёш экансиз, болам, бу йўлдан қайтинг, шариатимизни оёқ ости қилманг! Хотинингиз бетини очиб, қишлоқ бойёнларининг, уламоларининг юзини ерга қаратманг.

— Тавба қилди, — деди кимдир орадан.

— Тавба қилдингми? — деди чийиллоқ овоз

6

билан Товфиқ эшон. — Шундай бўлса, мана бу қуръонни кўксингга ур!

— Олақол, болам, — ёзилиб гапирди Юсуп паранг. Зайниддин қуръонни ушлаб кўксига босди ва ниманидир ғапириб пичирлади.

— Иншоолло, гуноҳдан халос бўлдинг, Пайғамбар авлоди сенга тўғри йўл ато этгай, омин! — Товфиқ эшон қўлини юзига сурди.

Зайниддин масчитдан чиқиб ўзини карахт сезди. Ўз ихтиёрисиз қилинган иш руҳини эзиб ташлаган эди. Уни фақат Юсуп паранг овутиб юрди. Бу сўзларни Шаҳрихонга айтгуси келмадию лекин ичига сиғдиролмади. Шокирбой билан бўлган кўчадаги учрашув уни букиб ташлади, ўз жони ширин кўринди.

— Нега айниб қолдингиз? — деди Шаҳрихон Зайниддинга ялиниб.

— Эл олдида шармандамизни чиқаришади бу бойлар. Иложимиз қанча!

— Шарманда қиладиган нима ёмонлик қилибмиз, — совуққонлик билан деди Шаҳрихон.

— Хотин-қизларнинг очилиши ёмонлик эмиш, инсофдан эмасмиш!..

Шаҳрихон лол қолди. Севгили эрининг дардига дард қўшгуси келмаса ҳам, тўзғиган сочларини орқага тараб «Жонимга оро кирганингиз шуми ҳали» деди мунгли овозда.

— Ёлғизман Шаҳрихон, бигиз учида кун кечираётган одамман.

— Бундай экан, олдинроқ айтиш керак эди. Концерт бўлади, деб эълон қилиб қўйилганда уят бўлди.

— Мен бошқичароқ уятдан қўрқаман, тушунасанми буни. Гап битта. Сенам бормайсан, менам.

— Хўп бўлади! — Шаҳрихон бу сўзларни аччиқ киноя билан гапирди. Зайниддин чиқиб кетди. Лекин Шаҳрихон яна қафасга тушишни истамади. У қизчасини кўтариб концерт қўйиладиган жойга борди. Бу ерда Нажимий ва яна тўртта йигитдан бўлак ҳеч ким йўқ эди. Бибимукаррам билан Олтинойлар кўринмасди. Шаҳрихон сабабини дарров тушунди.

— Ҳа майли, етарлимиз. Концертни бошлаймиз, — деди Нажимий ғурур билан.

Зайниддин уйига қайтиб келиб Шаҳрихонни топа олмади. У рангги ўчганича чойхонага, концерт қўйиладиган жойга югурди.

Шокирбой, Товфиқ эшонлар шу ерда эдилар, Бойнинг кўзлари косасидан чиққан, важоҳати бузуқ. Товфиқ эшон унинг пинжига қисилиб олган.

— Қасам кор қилмабди сенга! — зарда билан гапирди Шокирбой.

7

— Ит теккан товоқда овқат ичмайди, — деди эшон чийиллаб. — Хотинингни ҳаром қилишибди.

Зайниддин нима дейишини билолмай жим қолди. Шокирбой уни четга тортиб қўлига пичоқ тутқазди.

— Қўрқма, гуноҳлардан соқит бўласан...

Зайниддин пичоқни олди-ю, кўздан ғойиб бўлди. У, Шаҳрихоннинг кўчадан юрмаслигини, боғ орқали ҳовлига ўтиб кетишини билар, бу йўлдан ўзиям юрарди. У, боғ ариғи ёнидаги катта тол орқасига яширинди. Шаҳрихон қизчасини кўтариб келарди. Зайниддин тол орқасидан чиқиб унга пичоқ урди. Шаҳрихон «дод» деди-ю, қизчаси билан йиқилиб тушди. Чойхонадан кетиб улгурмаган Нажимий бу товушдан сесканди ва йигитларни олиб боққа чопди. Шаҳрихон ерда ётар, қизчаси нарироқда йиғларди.

— Шаҳрихон синглим, ким сизни...

— Эрим!.. — Шаҳрихон энтикиб зўрға гапирди. — Сиздан илтимосим шу, домла, қизимни бировга берманг, ўзингиз тарбияланг... Мен... Мен... Шаҳрихон кўзларини юмди...

Йигитлар Зайниддинни ушлаб келишди.

— Қотил!..

— Зайниддин чол сесканиб тушди. Бутун вужудида титроқ турган. Шаҳлохоннинг овози кишилар қалбини, боғларни тўлдириб янграрди.

Боғларингда гул очилса,
булбулиман, ўзгинам.
Қайда булбул этса хониш,
мен гулиман, ўзгинам.

— Қизгинам, — дудуқланиб пичирлади чол.— Сенинг гуноҳкорингман, оталик қилаолмадим. Ўлмадим ҳам? Нега? Йигирма йил дайдиб юриб мен супурмаган масчитнинг остонаси қолмади. Яна ўз қишлоғимизга қайтиб масчитга тиқилдим. Қўлимга пичоқ берган жойга сажда қилдим, севгилимдан жудо қилган жойнинг остонасини ўпдим. Эй кўрнамак Зайниддин! Сен ҳаёт ўғрисисан. Хўш, ким ҳаёт ўғриси? Менми, уларми? Жаҳолат уяси бузилмаган. Шу эмасми мени тириклай гўрга тиққан?!

Концертнинг охири бўлди шекилли, саҳнада она-бола Шаҳлохон билан Комилахонлар пайдо бўлишди. Чол яна пичирлади: «Ана, Шаҳрихоннинг авлодлари, улар ҳаёт, кўпайишмоқда. Мен бўлсам тириклай гўрга киряпман. Ёнларига борсам, улар мени танишадими, ота дейишадими? Қайси бетим билан қарайман уларга. Бири онам қани деса, иккинчиси бувим қани деса, нима дейман...

А. УБАЙДУЛЛА.
Оққўрғон.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалиги бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33785. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлишган нашриётининг босмахонаси.

Р. 08212. ИНДЕКС 64695. А. 1601.